

İNŞAAT SİGORTASI GENEL ŞARTLARINA GÖRE SİGORTALI MALIN MÜLKİYETİNDE GERÇEKLEŞECEK DEĞİŞİKLİĞİN SİGORTA SÖZLEŞMESİNE ETKİSİ*

The Impact of the Change in Ownership of the Insured Property on the General Terms
and Conditions to Insurance Contracts

Aydın Alber YÜCE*

ÖZ

Sigorta konusu menfaat sahibinin değişmesi, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 1470. maddesinde ele alınmıştır. Anılan hüküm uyarınca, aksine sözleşme yoksa sigorta edilen menfaatin sahibi değişirse sigorta ilişkisi sona erer. Hükümden anlaşılacağı üzere sigorta sözleşmesiyle bunun aksi kararlaştırılabilir. İnşaat Sigortası Genel Şartları'nın m. C. 5 hükmüne göre ise, sigortalı malın mülkiyetinde bir değişiklik olduğunda sigorta sözleşmesi devam eder. İlaveten, sigortalının poliçeden doğan hak ve borçları da yeni hak sahiplerine intikal etmektedir.

İNşaat Sigortası Genel Şartları'nın m. C.5 hükmü, sözleşmenin devamı konusunda belirli şartlarla taraf iradelerine bir hareket alanı tanıır. Yine bu hükümlerle, taraf iradelerinin sözleşmenin sona ermesi yönünde olduğu durumlarda hukukî ilişkinin tasfiyesi de düzenlenmiştir. Kısacası, genel şartların ilgili maddesiyle, zarar sigortalılarına ilişkin TTK hükmü arasında içerik ve hukukî tercih açısından önemli farklılıklar bulunmaktadır. Bu çalışmada anılan düzenlemeler arasındaki farklılık ele alınırken normlar hiyerarşisi uyarınca konunun nasıl düzenlendiği değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Sigorta sözleşmesi, sigorta konusu menfaat, menfaat sahibinin değişmesi, inşaat sigortası, sigorta ettirenin değişmesi.

* **Gönderi:** 07.04.2023 - **Kabul:** 24.05.2023 | **Received:** 07.04.2023- **Accepted:** 24.05.2023.

* Dr. Öğr. Üyesi, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, Kayseri, Türkiye ✉
aayuce@erciyes.edu.tr • ORCID 0000-0002-6178-9143.

Atıf Şekli / Cite As: YÜCE, Aydın Alber (2023). İnşaat Sigortası Genel Şartlarına Göre Sigortalı Malın Mülkiyetinde Gerçekleşecek Değişikliğin Sigorta Sözleşmesine Etkisi. ÇÜHAD, (3), 127-159.

İntihal / Plagiarism: Bu makale bir intihal engelleme yazılımı aracılığıyla denetlenmiş ve en az iki hakem incelemesinden geçmiştir. / This article has been checked via a plagiarism prevention software and reviewed by at least two referees.

Bu eser Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.
This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License

ABSTRACT

Article 1470 of Turkish Commerce Code No. 6102 addresses the change of the property owner of the insured interest. If there is no agreement, the insurance contract terminates when the owner of the insured property changes in accordance with the aforementioned condition. The provision makes apparent that the opposite of that can be agreed with the insurance contract. The insurance agreement will remain in effect when the owner of the insured property changes in accordance with the C. 5 clause of the General Conditions of Construction Insurance. The insured's policy-related rights and obligations are as well transferred to the new right holders.

When subject to a closer examination of the provision within the General Conditions of Construction Insurance that pertains to the subject matter, it becomes evident that it also allows for the parties' discretion, under certain conditions, with regard to the continuation of the contract. Again, with this clause, the termination of the legal connection is regulated in cases where the party's will is to terminate the contract. In a nutshell there are significant differences between the applicable article of the general conditions and the TCC provision dealing with loss insurances in terms of content and legal preference. The hierarchy of norms will be used in this study to examine the differences between the legislation specified.

Keywords: Insurance contract, insured property, change of the owner of the insured property, construction insurance, change to the policyholder.

GİRİŞ

I. TÜRK, ALMAN VE İSVİÇRE HUKUKLARINDA İNŞAAT SİGORTASINDA MENFAAT DEĞİŞİKLİĞİ İLE İLGİLİ KANUNİ DÜZENLEMELER

- A. TÜRK HUKUKUNDA İNŞAAT SİGORTASINDA MENFAAT DEĞİŞİKLİĞİ
- B. ALMAN HUKUKUNDA İNŞAAT SİGORTASINDA MENFAAT DEĞİŞİKLİĞİ
- C. İSVİÇRE HUKUKUNDA İNŞAAT SİGORTASINDA MENFAAT DEĞİŞİKLİĞİ
- D. DEĞERLENDİRME

II. GENEL OLARAK İNŞAAT SİGORTASI SÖZLEŞMESİ

- A. İNŞAAT SİGORTASININ TANIMI
- B. İNŞAAT SİGORTASIYLA SİGORTALANABİLECEK UNSURLAR

III. İNŞAAT SİGORTASINA KONU MALIN MÜLKİYETİNDEKİ DEĞİŞİKLİĞİN SONUÇLARINA İLİŞKİN YASAL DAYANAKLAR

- A. TTK M. 1470 ve İNŞAAT SİGORTASI GENEL ŞARTLARI M. C.5 HÜKÜMLERİNİN TÜRK BORÇLAR KANUNU'NUN 205. MADDESİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ
- B. İNŞAAT SİGORTASI GENEL ŞARTLARI M. C.5 HÜKMÜ
 1. Hükmün Uygulama Alanı
 2. İnşaat Sigortası Genel Şartları m. C.5 Hükmünün Uygulanma Şartları
 - a. Birinci Ön Koşul: Geçerli Bir İnşaat Sigortası Sözleşmesinin Bulunması
 - b. İkinci Ön Koşul: İnşaat Sigortasına Konu Unsurların Hukuken Geçerli Olarak Devredilmesi
 - i. Temel İlke
 - ii. Devir İşleminin Geçersizliği ve Bunun İnşaat Sigortası Sözleşmesine Etkisi
 - iii. İşletmenin Bütünü Konu Alan Bazı İşlemler Bakımından Değerlendirme
 - iv. İnşaat Sigortasına Konu Malların Bir Kısmını Konu Alan Bazı İşlemler Bakımından Değerlendirme
 - v. Geciktirici veya Bozucu Koşula Bağlı Satış Sözleşmeleri Açısından Değerlendirme
 - aa. Geciktirici Koşul

- bb. Bozucu Koşul
- vi. Bir Taşınırın Mülkiyetini İyiniyetle Devralan Kişinin Durumu
- 3. Hukukî İlişkinin Devamlılığı Prensibi
- 4. Sigorta Ettirenin ya da Yeni Hak Sahibinin Bildirim Yükümlülüğü
 - a. Genel Olarak
 - b. Sigortacının Rizikonun Ağırlaşıp Ağırlaşmadığı Konusunda Değerlendirme Yapma İhtiyacı
 - c. Bildirim Yükümlülüğünü Yerine Getirmemenin Sonucu
- 5. Sigortacının Sözleşmeyi Fesih Hakkı
 - a. İnşaat Sigortasının İhtiyarılığı ve Sözleşme Özgürlüğünün Taraf İradeleriyle Sınırlanması
 - b. İlke
 - c. Fesih Hakkının Kullanılması
 - d. Feshin Hükümleri
 - e. Fesih Hakkının Düşmesinin Sonucu

SONUÇ

GİRİŞ

İnşaat sigortası, inşa edilmekte olan bir yapı ve inşa işine yardımcı olan ekipmanın belirli rizikolara karşı sigorta ettirilmesini konu edinen bir zarar sigortasıdır. Sigortalanan malvarlığı unsurları çeşitli hukukî işlemlere konu olabilir. Bu hukukî işlemler arasında sigorta konusu menfaatin el değiştirmesi sonucunu doğuran hukukî işlemler de vardır. İnşaat sigortasına konu unsurların devrine yönelik hukukî işlemler sonucunda, sigorta sözleşmesiyle yaratılmış olan hak ve borçlar düzeninin değişip değişmeyeceği üzerinde durulması gerekli bir konudur.

Sigorta konusu menfaat sahibinin değişmesi durumunda sigorta sözleşmesinin hukukî akıbeti ile ilgili Türk Ticaret Kanunu¹ m. 1470 hükmü bir prensip kabul etmiştir. Bu prensibe göre, aksine sözleşmenin bulunmadığı hallerde sigorta sözleşmesi sona erer. Hukukî meseleyi inşaat sigortaları açısından ele alan İnşaat Sigortası Genel Şartları'nın C. 5 hükmü, TTK m. 1470 hükmünden, sigorta sözleşmesinin devamını taraf iradelerine bağlamaması yönüyle ayrıldığı gibi; devir keyfiyetinin bildiri mi ya da sözleşmeyi fesih ve fesih hakkının düşmesi gibi konularda da kanun hükmüne göre detaylı esaslar içermektedir. Kanun ve genel şartlar arasındaki farklılık üzerinde durularak, genel şartların içerdiği esasların açıklanması gerekir.

İşbu çalışmada, yukarıda temas edilen inceleme ve açıklamaların gerçekleştirilmesi için öncelikle inşaat sigortasına konu menfaatin el değiştirmesiyle ilgili kanunî düzenlemelere işaret olunacaktır. Ardından, inşaat sigortası sözleşmesi üzerinde kısaca durulduktan sonra son kısımda İnşaat Sigortası Genel Şartları'nın C. 5 hükmü detaylarıyla incelenecektir.

¹ Resmî Gazete Tarihi: 14.02.2011, Resmî Gazete Sayısı: 27846.

I. TÜRK, ALMAN VE İSVİÇRE HUKUKLARINDA İNŞAAT SİGORTASINDA MENFAAT DEĞİŞİKLİĞİ İLE İLGİLİ KANUNİ DÜZENLEMELER

A. TÜRK HUKUKUNDA İNŞAAT SİGORTASINDA MENFAAT DEĞİŞİKLİĞİ

Zarar sigortalarında, sigorta sözleşmesinin konusu eşya değil bu eşya üzerindeki menfaattir². İnşaat sigortaları için de aynı esas geçerlidir. İnşaat sigortasına konu eşya üzerindeki mülkiyet değiştiğinde de sigorta sözleşmesi bundan etkilenir. Hukukî mesele hem TTK'da hem de genel şartlarda ele alınmıştır.

Sigorta edilen menfaatin sahibinin değişmesi TTK m. 1470 hükmünde düzenlenmiştir. Buna göre, “*Sigorta edilen menfaatin sahibinin değişmesi hâlinde, aksine sözleşme yoksa, sigorta ilişkisi sona erer*”³. Sigortacı açısından menfaat sahibi değişikliği kimi zaman riziko ağırlaşması olarak ortaya çıkar⁴. Çünkü sigorta edilen bir mal üzerindeki menfaatle sigorta ettiren arasındaki ilişki sübjektiftir ve sigorta edilen menfaatin sahibinin değişmesi esasında (TTK m. 1408 hükmünde düzenlenen) sigorta menfaatinin sonradan yok olması durumunun özel bir görünümüdür⁵. Bu açıdan, taraflara aksine sözleşme yapabilme imkânı tanınarak, menfaatler dengesi somut olaya göre korunmaya çalışılmıştır⁶. Fakat sözleşmenin devam etmemesi ihtimalinde yeni malik, başka bir sigorta sözleşmesi akdedene kadar korumasız kalmaktadır⁷.

Bir zarar sigortası olan inşaat sigortasına TTK sistematğine göre TTK m. 1470 hükmünün uygulanmasının gerektiği düşünülebilirse de 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun⁸ 11. maddesi buna engeldir. Bu hükme göre, sigorta sözleşmelerinin ana muhtevası,

² SOPACI ÖZTUNA, s. 108. Yargıtay'ın bir kararında da bu hususa şu şekilde temas edilmiştir: “*İnşaat sigortası bir mal sigortası olup, inşaat sigortasının konusunu, inşaa edilmekte olan yapı ve bu inşa eserini meydana getirmek üzere kullanılan malzemeler üzerindeki menfaat oluşturur.- Somut olayda, davacı tarafından yapımı üstlenilen inşaatın veya inşa eserini meydana getirmek üzere kullanılan malzemelerin bizzat kendisinde, özünde bir eşyaya ilişkin bir zarar veya ziyayı meydana gelmemiş olup, davacı inşaata devam edilememesi nedeniyle boşa giden inşaat masrafını talep etmektedir. Ve bu zarar eşyaya ilişkin bir zarar değildir. Dolayısıyla, meydana gelen zararın sigorta teminatı kapsamında değerlendirilemeyeceği gözetilerek davanın reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile hüküm tesisi doğru olmamış, hükmün temyiz eden davalı yararına bozulması gerekmiştir.*” (Y. 11. HD., T. 02.06.2022, E. 2020/7416, K. 2022/4378, , www.kazanci.com.tr, E.T. 19.05.2023).

³ Hükmün, tek bir poliçe ile birden fazla ve farklı menfaatin teminat altına alınması ihtimalini göz ardı etmesi sebebiyle hatalı olduğu yönünde bkz. SOPACI ÖZTUNA, s. 126. Hüküm ayrıca, sözleşmenin devamı ihtimaline dair herhangi bir kural içermemesi yönüyle de eksiktir. Bu yönde bkz. SOPACI ÖZTUNA, s. 129.

⁴ TTK m. 1470 Gerekçesi.

⁵ SOPACI ÖZTUNA, s. 124-125.

⁶ YENER, s. 198. Genel şartlar açısından ve menfaatler dengesinin sağlanması yönünden benzer bir değerlendirme için bkz. YÜCEL, s. 246.

⁷ SOPACI ÖZTUNA, s. 132.

⁸ Resmî Gazete Tarihi: 14.06.2007, Resmî Gazete Sayısı: 26552.

Müştaşarlıkça onaylanan ve sigorta şirketlerince aynı şekilde uygulanacak olan genel şartlara uygun olarak düzenlenir. O halde inşaat sigortaları açısından menfaat değışikliğı konusu genel şartlara göre çözümlenir. İnşaat Sigortası Genel Şartları'nın⁹ C.5 hükmüne göre;

“Sigortalı malın mülkiyetinde bir değışiklik olduğı takdirde, sigortanın hükmü devam eder ve sigortalının poliçeden doğan hak ve borçları yeni hak sahiplerine intikal eder. Bu takdirde sigorta ettiren ve sigortanın mevcudiyetini öğrenen yeni hak sahibi, devir keyfiyetini 15 gün içinde sigortacıya bildirmekle yükümlüdür. Bu yükümlülük yerine getirilmez ise sigortacı sorumluluktan kurtulur. Sigortacı değışikliğı; yeni hak sahibi de sigortanın mevcudiyetini öğrendiğı tarihten itibaren 8 gün içinde sigortayı fesih edebilir.

Süresinde kullanılmayan fesih hakkı düşer. Poliçenin sigortacı tarafından feshi halinde, fesih ihban postaya veya notere verildiğı tarihten itibaren 8 gün sonra öğleyin saat 12.00'de yeni hak sahibi tarafından feshi ise fesih ihbarı postaya veya notere verildiğı tarihi takip eden gün öğleyin saat 12.00'de hüküm ifade eder.

Feshin hüküm ifade ettiğı tarihe kadar geçen sürenin primi, sözleşmenin sigortacı tarafından feshi halinde gün esası, yeni hak sahibi tarafından feshi halinde ise sigortacı tarafından tespit edilecek esasa göre prim farkı yeni hak sahibine geri verilir. Sigortalı malın malikinin değışmesi anında mevcut prim borçlarından sigorta ettiren, fesih hakkını kullanmayan yeni hak sahibi ile birlikte sorumludur.

Sigorta ettirenin ölümü halinde, bu sigortadan doğan bütün hak ve borçlar olduğı gibi yeni hak sahiplerine intikal eder.”

B. ALMAN HUKUKUNDA İNŞAAT SİGORTASINDA MENFAAT DEĞİŞİKLİĞİ

Alman hukukunda inşaat sigortası (*Bauleistungsversicherung*) branşında ağırlıklı olarak kullanılan genel şartlar 2018 tarihli İnşaat Sigortası Genel Şartları'dır^{10, 11}. Buradaki hükümler

⁹ Genel şart hükümleri için bkz. <https://tsb.org.tr/tr/genel-sartlar> ve ayrıca <https://www.lexpera.com.tr/mevzuat/genel-sartlar/insaat-sigortasi-genel-sartlari-butun-riskler>, (E.T. 13.5.2023).

¹⁰ Allgemeine Bedingungen für die Versicherung von Bauleistungen (ABBL 2018), Genel şartlar için bkz. <https://www.gdv.de>, (E.T. 17.05.2023).

¹¹ İnşaat sigortası, Alman hukukunda “*Bauleistungsversicherung*” adı altında uygulanmaktadır ve 2018'a kadar bu sigorta genellikle iki tür genel şart üzerinden yapılmıştır. Bu genel şartlar Allgemeine Bedingungen für die Bauleistungsversicherung durch Auftraggeber (ABN 2008) ve Allgemeine Bedingungen für die Bauleistungsversicherung von Unternehmerleistungen (ABU 2011)'dir. ABN 2008 temelli inşaat sigortası sözleşmeleri, işsahiplerinin aslında sadece inşa edilecek yapının bedelini yükleniciye ödemeyi borçlandıkları eser sözleşmelerinde, yüklenicinin ediminini gerçekleştirmesini engelleyebilecek rizikolara karşı yaptırdığı

incelendiğinde, sigorta konusu malın mülkiyetinin nakli ile ilgili bir şarta rastlanmamaktadır. Bu sebeple konu ile ilgili, Türk hukukunun aksine Alman hukukunda genel hükümlere müracaat etmek gerekir. Bu konudaki temel düzenleme, Alman Sigorta Sözleşmeleri Kanunu'dur¹².

Alman Sigorta Sözleşmeleri Kanunu (VVG), sigortalı malın sigorta ettiren tarafından başkasına temlik edilmesi konusunu beş maddede ayrıntılı olarak ele almıştır. VVG §95-§99 arasındaki hükümler sigorta konusu malın elden çıkarılmasıyla ilgilidir (*Veräußerung der versicherten Sache*). Temel kuralı ortaya koyan düzenleme VVG §95'tir. VVG §95 hükmü, sigorta konusu malın mülkiyetinin değişmesi halinde sözleşmenin devamlılığı üzerine bina edilmiştir. Hükmün ilk fıkrasına göre¹³, sigorta konusu mal sigorta ettiren tarafından (başkasına) temlik edildiğinde, yeni malik eski malikin mülkiyet süresi boyunca sigorta ilişkisinden kaynaklanmış hak ve borçlarının yeni sahibi olur. VVG §95 hükmünün ikinci fıkrası¹⁴, devir halinde prim ödeme borcunun kime ait olduğunu düzenlemektedir. Hükmeye göre, sigorta konusu şeyi temlik eden ve bunu temlik alan kişi, temlik anına kadar işlemiş olan sigorta primlerinden müştereken ve müteselsilen sorumludur. VVG §95 hükmünün son fıkrasına göre ise¹⁵, yeni malikin sigorta ilişkisine girmesi sigortacıya karşı en erken sigortacının devir olgusunu öğrendiği anda ileri sürülebilir.

VVG §96 hükmü, sigorta konusu malın temlik edilmesinden sonra sözleşmenin fesih yoluyla sona ermesi konuludur. Hükmeye göre sigortacı, bir aylık bir süreye uymak suretiyle sigorta sözleşmesini feshedebilir. Bu süre hak düşürücü bir süredir. Fesih hakkı, sigortacının

sözleşmelerdir (DROLL, §32, par. 136). Buna karşılık, ABU 2011 temelli sigorta sözleşmeleri, yüklenici ile sigorta ettirenin aynı kişi olduğu sözleşmelerdir. Bu tür inşaat sigortası sözleşmelerinde sigorta ettiren yüklenici kendi ediminin ifası açısından tehlike oluşturan rizikolara karşı tedbir almaktadır (DROLL, §32, par. 23).

Bu iki tür nitelikteki inşaat sigortası sözleşmesi yanında üçüncü bir tür de vardır. Üçüncü tür genel şartlar Allgemeine Bedingungen für die Versicherung von Bauleistungen (ABBL 2018) adı altında uygulama alanı bulmaktadır. 2018 tarihli bu genel şartlar hem işsahipleri hem de yükleniciler tarafından akdedilecek inşaat sigortası sözleşmelerinde kullanılabilir (REHM, FRÖMEL, par. 1). Bununla beraber, ABBL 2018 ile getirilen genel şartlar önceki tarihli iki genel şartın uygulama alanını daraltmamaktadır. Diğer bir deyişle, her üç genel şart da ihtiyaca göre kullanılabilmekte olup; Alman sigorta hukukunda da fiilî uygulama bu yöndedir (ORLIKOWSKI-WOLF, s. 324).

¹² Versicherungsvertragsgesetz vom 23. November 2007 (BGBl. I S. 2631), das zuletzt durch Artikel 17 des Gesetzes vom 22. Februar 2023 (BGBl. 2023 I Nr. 51) geändert worden ist.

¹³ VVG §95/1: "Wird die versicherte Sache vom Versicherungsnehmer veräußert, tritt an dessen Stelle der Erwerber in die während der Dauer seines Eigentums aus dem Versicherungsverhältnis sich ergebenden Rechte und Pflichten des Versicherungsnehmers ein".

¹⁴ VVG §95/2: "Der Veräußerer und der Erwerber haften für die Prämie, die auf die zur Zeit des Eintrittes des Erwerbers laufende Versicherungsperiode entfällt, als Gesamtschuldner."

¹⁵ VVG §95/3: "Der Versicherer muss den Eintritt des Erwerbers erst gegen sich gelten lassen, wenn er hiervon Kenntnis erlangt hat."

temliği öğrenmesinden itibaren bir ay içinde kullanılmazsa sona erer. Aynı zamanda sigorta konusu malın yeni maliki de sigorta sözleşmesini derhal ya da sigorta döneminin sonunda hüküm ifade etmek üzere sona erdirmeye hakkına sahiptir. Yeni malikin fesih hakkı da bir aylık bir süreye tabidir. Ancak, yeni malik sigorta ilişkisinden haberdar değilse bir aylık süre sigortayı öğrenmek anından itibaren başlar. Fesih ister sigortacı isterse de yeni malik tarafından gerçekleştirilmiş olsun, işlemler sigorta primlerinden sorumluluk temlik edene aittir. Temlik alanın bu manada bir sorumluluğu yoktur.

VVG §97 hükmü, sigorta konusu malın devriyle ilgili bir bildirim yükümlülüğü getirmektedir. Buna göre, sigorta konusu malı temlik eden ya da temlik alan, devir olgusunu sigortacıya gecikmeksizin bildirmekle yükümlüdür. Bu bildirim yapılmadığı durumlarda sigortacı, devir olgusunu öğrenmiş olması gerektiği andan itibaren sözleşmeyi feshedebileceği bir aylık zaman diliminin sona ermesinden sonra gerçekleşen rizikolardan dolayı gerçekleşen zararı tazmin borcu altına girmez. Rizikonun gerçekleştiği anda sigortacının sözleşmeyi feshedebilmesi için geçerli olan süre sona ermiş ve sözleşme feshedilmemişse veya temlike dair bildirim kendisine ulaşmış olması gereken zamanda sigortacı devirden haberdar ise, rizikonun gerçekleşmesiyle sigortacı tazmin yükümlülüğü altına girer.

VVG §98 sigorta konusu malı temlik alanı korumayı amaçlamaktadır. Hükme göre, sigorta sözleşmesinde §95-97 hükümlerinden sapan bir kural sigortacı tarafından sigorta konusu malı iktisap edene karşı ileri sürülemez. Bununla beraber, sigorta sözleşmesinde §96/2 hükmüne göre sigorta sözleşmesinin temlik alan tarafından sonra erdirilmesi ya da bildirim yazılı olarak yapılmasının zorunlu kılınması sigorta sözleşmesiyle kararlaştırılabilir.

Konuyla ilgili son hüküm VVG §99'dur. Sigorta konusu malın mülkiyeti haciz yoluyla satış suretiyle elde edilmişse veya üçüncü bir kişi bu mal üzerinde intifa hakkına, kira sözleşmesine veya benzeri bir hukukî ilişkiye dayanarak hak sahibi olursa §95-98 hükümleri uygun düştüğü ölçüde uygulanır.

C. İSVİÇRE HUKUKUNDA İNŞAAT SİGORTASINDA MENFAAT DEĞİŞİKLİĞİ

İsviçre hukukunda inşaat sigortasıyla (*Bauwesenversicherung*) ilgili genel şartlar, Allgemeine Bedingungen für die Bauwesenversicherung (AVB-2019) adı altında düzenlenmiştir¹⁶. Buradaki düzenlemeler incelendiğinde, Alman hukukunda olduğu gibi, genel

¹⁶ Genel şart hükümleri için bkz. www.svv.ch, Ausgabe 2019 der unverbindlichen Musterbedingungen des SVV, (E.T. 17.05.2023).

şartlar içinde sigortalı malın mülkiyetinin nakline hasredilmiş bir hüküm olmadığı görülecektir. Böylelikle, İsviçre hukuku açısından da konu genel hükümler bağlamında çözülür.

İsviçre’de sigortalı malın el değiştirmesi Sigorta Sözleşmeleri Kanunu’nda¹⁷, Türk hukukunda olduğu gibi tek maddede ele alınmıştır. “*Handänderung*” başlıklı VVG Art. 54 hükmüne göre¹⁸, sigorta konusu malın mülkiyeti el değiştirdiğinde, sigorta sözleşmesinden doğan hak ve borçlar yeni malike geçer. Bununla beraber yeni malik, sigorta sözleşmesinden doğan hakların geçişini, yazılı ya da yazılı olarak doğrulamayı mümkün kılacak başka bir usulle, temlik işleminden sonra otuz gün içinde reddedebilir. Sigortacı ise, teminat sağladığı malın mülkiyetinin el değiştirdiğini öğrenmesinden sonra ondört gün içinde yazılı ya da yazılı olarak doğrulanabilecek başka bir biçimde feshedebilir. Bu halde sigorta sözleşmesi fesihten itibaren en erken otuz gün sonra sona ermiş kabul edilir. Sigortalı malın mülkiyetinin değişmesi rizikonun ağırlaşması sonucunu doğurabilir. Bu takdirde, rizikonun sigorta ettirenin davranışlarıyla ağırlaşmasına dair VVG Art. 28 ilâ 23 hükümleri uygun düştüğü ölçüde uygulanır.

D. DEĞERLENDİRME

Her üç hukuk sistemi açısından yapılacak değerlendirmede, Türk hukukunun Alman ve İsviçre hukuklarına nazaran, normlar hiyerarşisi dikkate alındığında konunun ele alındığı düzenlemenin türü açısından farklılık arz ettiği söylenmelidir. Alman ve İsviçre hukuklarında geçerli olan inşaat sigortası genel şartlarında konuyu özel olarak düzenleyen kurallara yer verilmemiştir. Dolayısıyla, bu hukuk sistemlerinde sigorta konusu malın el değiştirmesi halinde sigorta sözleşmesinin hukukî akıbeti konusunda genel hükümlere başvurmak gerekir. Oysa Türk hukuku açısından konu, genel şartlar düzeyinde ele alınmıştır.

Türk, Alman ve İsviçre hukukları arasında, uygulanacak normun türü bakımından söz konusu olan bu farklılığa rağmen, söz konusu hükümler içerik olarak benzerlik göstermektedir. Genel olarak yapılacak değerlendirmede, üç hukuk sistemi açısından da, inşaat sigortasına konu

¹⁷ Bundesgesetz über den Versicherungsvertrag (Versicherungsvertragsgesetz, VVG) vom 2. April 1908.

¹⁸ VVG Art. 54:

“1 Wechselt der Gegenstand des Vertrages den Eigentümer, so gehen die Rechte und Pflichten aus dem Versicherungsvertrag auf den neuen Eigentümer über.

2 Der neue Eigentümer kann den Übergang des Vertrags durch eine Erklärung schriftlich oder in einer anderen Form, die den Nachweis durch Text ermöglicht, bis spätestens 30 Tage nach der Handänderung ablehnen.¹⁰⁴

3 Das Versicherungsunternehmen kann den Vertrag innert 14 Tagen nach Kenntnis des neuen Eigentümers schriftlich oder in einer anderen Form, die den Nachweis durch Text ermöglicht, kündigen. Der Vertrag endet frühestens 30 Tage nach der Kündigung.

4 Ist mit der Handänderung eine Gefahrerhöhung verbunden, so gelten die Artikel 28–32 sinngemäss.”

malın mülkiyetinin değişmesi durumunda inşaat sigorta sözleşmesi sona ermemekte; fakat taraf iradelerine hak düşürücü sürelerle tabi olmak üzere sözleşme ilişkisini sona erdirme konusunda yetki tanınmaktadır. Ayrıca, devir olgusunu sigortacıya bildirme ve bildirmemeye sonuç bağlama açısından da bu üç hukuk sistemi arasında benzerlik bulunmaktadır.

II. GENEL OLARAK İNŞAAT SİGORTASI SÖZLEŞMESİ

A. İNŞAAT SİGORTASININ TANIMI

Sigorta sözleşmesi, sözleşmenin sağladığı teminattan faydalanacak olan kişilerin menfaatlerini tehdit eden rizikonun yine bu kişiler arasında dağıtılması temeline dayanır¹⁹. Böylelikle, menfaatleri benzer tehlikeler altında olan kişiler arasında (prim ödeme yoluyla) bir hukukî bir dayanışma tesis edilir²⁰. Bu dayanışmanın yarattığı teminat, sigorta sözleşmesi vasıtasıyla sigorta ettirenlerin uğrayacağı zararların karşılanmasını sağlar²¹. İşte, inşaat sigortası sözleşmesi de inşa edilmekte olan yapı ile birlikte bu yapının inşasına hizmet eden ve inşaat alanında bulunan malvarlığı unsurlarının, gerçekleşmesi müphem bir olay dolayısıyla zarara uğramasına karşı yaptırılan seçimlik²² bir sigorta sözleşmesidir²³. Bu sigortayla sağlanan koruma, inşanın başlamasından tamamlanan inşaatın geçici olarak kabul edilmesine kadarki süreci kapsar^{24, 25}. Süreci içinde sağlanan koruma tüm riskleri kapsar²⁶. Dolayısıyla, teminat

¹⁹ RIXECKER, §1, par. 2.

²⁰ RIXECKER, §1, par. 2.

²¹ RIXECKER, §1, par. 2.

²² İnşaat sigortası kamu ihale mevzuatının zorunlu kıldığı bazı hallerde ve yabancılik unsuru taşıyan bazı inşaat işlerinde mecburi olarak yaptırılmakta olup bu hususa aşağıda temas edilecektir.

²³ ÇEKER, s. 224; YÜCEL, s. 33; TOPSOY, s. 525; ALGÜN, s. 73; GEYİK, s. 34; NAZLIER, s. 73, 74; TANGÖR, s. 223-224; AHLSEWEDE, s. 410; HENN, s. 10; RINTELEN, §36, par. 1; JANSEN, §7, par. 26.

²⁴ Y. HGK, T. 04.05.2016, E. 2014/11-716, K. 2016/572: Karar için bkz. ÜNAN, Cilt IV, s. 16.

²⁵ Sigorta teminatının sağlanması açısından sözleşme süresi devam ediyor olsa da bakım döneminden sonra gerçekleşen zararlar inşaatın yapılması süreci için akdedilen sigorta sözleşmesiyle karşılanmaz (USTAOĞLU, s. 150). Bu tür zararlar için özel kloz gerekir. Bakım devresi teminatı, inşaatın tamamlanması veya geçici kabulün yapılması yahut işverene teslim edilmesi veya işveren tarafından kullanılması ile başlayıp işveren tarafından kesin kabulün yapılması ile sona erer. Bu hususta bkz. İnşaat Sigortası Genel Şartları [Bütün Riskler] Bakım Devresi Klozu.

²⁶ İnşaat sigortası kavramı uygulamada “all risks-bütün riskler” terimleriyle birlikte kullanılmaktadır. Bütün riskler (*all risks*) sigortası, özel klozlar ile teminat dışı bırakılmadıkça, poliçede yer alsın ya da almasın akla gelebilecek bütün rizikoların teminat altına alındığı bir sigorta konseptidir (LORENZ, §1, par. 146; SENK, Kapitel 22, par. 42). Bu özellikteki poliçelerde, sigorta teminatının sağlanması için, sigorta ettirenin rizikonun sigorta teminatının sağlandığı zaman diliminde gerçekleştiğini ispat etmesi yeterlidir (ARMBRÜSTER, 1. Einleitung, par. 354). İnşaat sigortaları da ek sözleşme ile teminat altına alınabilecek ve teminat dışı olan rizikoları ismen zikrettikten sonra geriye kalan rizikoların tamamını teminat altına alan türden sigorta sözleşmeleri olduğundan, bu tür sigortalar da tüm riskler (all risks) sigortalar özelliğini taşır (AHLSEWEDE, Die Bauversicherungen im Überblick, s. 410; DROLL, §32, par. 23).

dışında sayılan hallerden birinden ileri gelmedikçe rizikonun gerçekleşmesine sebep olan olgu teminat kapsamındadır²⁷.

B. İNŞAAT SİGORTASIYLA SİGORTALANABİLECEK UNSURLAR

İnşaat sigortasında, sigorta konusu eşya ile işsahibi ya da müteahhit arasında bir menfaat ilişkisi vardır²⁸. Bu sebeple, inşaat sigortasında sigorta konusu malın mülkiyetinde gerçekleşebilecek değişikliklerin etkilerinin anlaşılabilmesi için sigorta konusu eşyanın ne olabileceğine temas etmek gerekir.

İnşaat sigortasının konusu eşya, tabiidir ki öncelikle inşa edilmekte olan yapı “inşaat”tır. Sözlük anlamıyla inşaat, “yapma işi”, “yapım” ve “yapımı süren bina” demektir²⁹. Fakat bina, inşaat kavramına göre daha dar kapsamlıdır ve ona göre bir alt kavram sayılır³⁰. Bina, insan tarafından meydana getirilmiş olması kaydıyla, sabit, yapay ve toprağa bağlı bir unsur ifade eder³¹. Dolayısıyla, inşaat sigortası anlamında inşaat kavramı konu olarak onu meydana getiremeye yarayan daha birçok unsur içerir^{32, 33}. Çatı yapımı, su ve elektrik tesisatının yapımı gibi birbirinden bağımsız unsurlar veya inşaatın yapılması sürecinde yardımcı fonksiyonları ifa eden iskele, şantiye müştemilatı ya da çit gibi öğeler de bu mefhum içinde değerlendirilir³⁴. Elbette, sigorta sözleşmesinin yapılması sürecinde sayılan unsurların birinin, birkaçının ya da tamamının teminat dışında bırakılması mümkündür³⁵. İnşaat kavramının bu geniş yorumu ile

Nitekim Yargıtay’ın bir kararına göre de “... İnşaat All Risk Sigortası Genel Şartları'nın A.4-h maddesince proje hatasından kaynaklanan zararların teminat dışı olduğu düzenlenmiş ise de, söz konusu sigorta genel şartlarındaki düzenleme gereğince sadece plan ve projeye aykırı olarak yapılan bina hasarı teminat dışında bırakılmakta, sigorta kapsamındaki diğer zararlar bakımından sigorta şirketinin sorumluluğu devam etmektedir.” (Y. 11. HD., T. 22.06.2022, E. 2021/1515, K. 2022/5182, , www.kazanci.com.tr, E.T. 19.05.2023).

²⁷ ÜNAN, Cilt I, s. 91-92.

²⁸ GÜNER, s. 2.

²⁹ sozluk.gov.tr; “inşaat” maddesi, (E.T. 17.05.2023).

³⁰ GÜNER, s. 4-5.

³¹ GÜNER, s. 6.

³² ALGÜN, s. 37.

³³ Bundan başka, inşaat sürecinin değişikliğe açık bir süreç olması da inşaat sigortası poliçelerinin sadece sözleşmenin yapılması aşamasıyla sınırlı kalmaması ve kapsam açısından dinamik bir yapıya sahip olması sonucunu doğurmuştur (NAZLIER, s. 74).

³⁴ VOIT, ABU 2011 §A.1, par. 1. Bu unsurların sigorta kapsamı dışında kabul edildiğine ve ancak ek sözleşmeyle teminat altına alınabileceğine yönelik bkz. ALGÜN, s. 37. Dolayısıyla, inşaat kavramı içinde değerlendirilse de bu tür bazı unsurların inşaat sigortası teminatı içinde kabul edilmemesini gerektiren Genel Şartlar’ın A. 3 maddesi ve özellikle bu maddenin a ve b bentlerine dikkat edilmelidir.

³⁵ VOIT, ABU 2011 §A.1, par. 1.

aynı yönde olmak üzere, inşaat, bir binanın bir yere dikilmesinden ibaret değildir. Örneğin, bir yol inşası için tünel kazımı gibi işler de inşaat sayılır³⁶.

İnşaat sigortasının konusunu oluşturan inşaat küçük ya da büyük çapta bir inşaat faaliyetini gerektirebilir³⁷. Müstakil ev, baraka, apartman, iş merkezi, depo gibi yerlerin inşası küçük çapta faaliyetlere örnek verilebilirken; baraj, nükleer santral, yol, köprü, metro gibi inşaatlar da büyük çaptadır³⁸.

İnşaat sigortasının konusunu oluşturan unsurların çeşitliliği karşısında, bunların neler olduğu ile ilgili önceden net bir sayım yapmak zordur. Ancak, inşaatı meydana getirmeye yarayan, başta inşaat malzemeleri olmak üzere birçok unsur bu kapsamdadır³⁹. Yine de inşaat sigortasının konusunu teşkil eden değerlerin neler olduğu konusunda İSGŞ içinde açık bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak, ek sözleşme ile teminat altına alınabilecek unsurlar gösterilmiştir. Bu hususta İSGŞ m. A.3.'e göre örnek kabilinden hükümde sayılan bazı unsurlara yer vermek gerekirse; inşaatın yapılması için kullanılan iş makineleri ve ekipman, geçici şantiye barakaları, yardımcı yapılar ve şantiye tesisleri ile şantiye alet ve teçhizat sigorta konusu teminata dâhil edilebilir.

Kamu ihale mevzuatına göre yaptırılmak zorunda olan inşaat sigortaları açısından konunun belirlenmesi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu⁴⁰'nun dördüncü maddesinde yer alan “yapım” tanımına göre yapılmalıdır⁴¹. Bu maddeye göre aşağıdaki unsurlar inşaat sigortasıyla sigortalanabilir:

- Bina,
- Karayolu,
- Demiryolu,
- Otoyol,
- Havalimanı,
- Rıhtım, liman, tersane,
- Köprü, tünel, metro, viyadük,
- Spor tesisi,
- Alt yapı, boru iletim hattı,

³⁶ VOIT, ABU 2011 §A.1, par. 1.

³⁷ ÇEKER, s. 224; TOPSOY, s. 224.

³⁸ ÇEKER, s. 224; TOPSOY, s. 224.

³⁹ YÜCEL, s. 268; TOPSOY, s. 525; Yargıtay kararlarında da bu husus doğrulanmaktadır. Nitekim Yargıtay'ın bir kararına göre de “İnşaat sigortası ile yapı inşaat ve yapı teçhizatı ile tesisler sigorta kapsamına alınır.” (Y. 11. HD., T. 10.02.2006, E. 2006/376, K. 2006/1565, , www.kazanci.com.tr, E.T. 19.05.2023).

⁴⁰ Resmî Gazete Tarihi: 22.01.2002, Resmî Gazete Sayısı: 24648.

⁴¹ TANGÖR, s. 225.

- Haberleşme ve enerji nakil hattı,
- Baraj, enerji santrali, rafineri tesisi,
- Sulama tesisi, toprak ıslahı,
- Taşkın koruma ve dekapaj gibi her türlü inşaat işleri ve bu işlerle ilgili tesisat,
- İmalat,
- İhzarat, Nakliye, Tamamlama,
- Büyük onarım, restorasyon, çevre düzenlemesi,
- Sondaj, yıkma, güçlendirme ve montaj işleri ile benzeri yapım işleri.

Poliçenin türüne göre sigorta kapsamındaki unsurlar değişebilir. İnşaat sigortası üç tip poliçeye göre yapılabilir⁴²: a- belirli bir yapının inşasına yönelik poliçe, b- makine ve malzeme montajına yönelik poliçe, c- bu ikisinin değişen oranlarda birleşmesine yönelik poliçe. Sigorta poliçesinin içeriğine göre konu da değişecektir. Fakat makine ve malzeme montajına yönelik hizmet ediminin devri halinde yukarıda temas edilen mevzuat uygulanmaz.

Alman İnşaat Sigortası Genel Şartları'nın (ABU) §A.1 hükmünde ise inşaat sigortasının konusunu oluşturabilecek unsurlar sayılmıştır⁴³. Hükme göre, sigorta sözleşmesinde teminat altına alınmış olan tüm inşaat malzemeleri, ana ve yardımcı yapılar ve yardımcı inşaat malzemeleri inşaat sigorta sözleşmesiyle korunan menfaate konu olabilir.

İsviçre hukukunda da bu doğrultuda inşa edilmekte olan ana yapı ve bileşenlerinde meydana gelen zararlara ilaveten, muhtemel restorasyon maliyetlerinin de (hasar ya da zıyanın gerçekleştiği alanın temizlenmesi gibi) sigorta teminatı kapsamında olduğu ifade edilmiştir⁴⁴.

III. İNŞAAT SİGORTASINA KONU MALIN MÜLKİYETİNDEKİ DEĞİŞİKLİĞİN SONUÇLARINA İLİŞKİN YASAL DAYANAKLAR

A. TTK M. 1470 ve İNŞAAT SİGORTASI GENEL ŞARTLARI M. C.5 HÜKÜMLERİNİN TÜRK BORÇLAR KANUNU'NUN 205. MADDESİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

İnşaat sigortasına konu malın mülkiyetinin devri, hem TTK açısından hem de İSGŞ açısından bazı olasılıklarda sözleşmenin taraflarında değişiklik yaratmaktadır. Türk Borçlar Kanunu'nun m. 205 hükmünde düzenlenen "sözleşmenin devri" müessesesi de borç ilişkilerinde taraf değişikliği hallerinden biridir. Sözleşmenin devri, *sözleşmeyi devralan ile*

⁴² ÇEKER, s. 224.

⁴³ ABU 2011, §A.1 Abs. 1, Versicherte Sachen: "Versichert sind alle Baustoffe, Bauteile und Bauleistungen für die Errichtung des im Versicherungsvertrag bezeichneten Bauvorhabens einschließlich aller zugehörigen Hilfsbauten und Bauhilfsstoffe."

⁴⁴ HENN, Die Bauwesenversicherung, par. 10.

devreden ve sözleşmede kalan taraf arasında yapılan ve devreden bu sözleşmeden doğan taraf olma sıfatı ile birlikte bütün hak ve borçlarını devralana geçiren bir anlaşmadır (TBK m. 205/I). TTK ve İSGŞ hükümlerine göre muhtemel taraf değişikliğinin yeni malikin katılımını gerektirmemesi sebebiyle, konu sözleşmenin devrinde sözleşmeyi devralacak kişinin iradesinin rolü açısından incelenmelidir. Çünkü TTK m. 1470’te de esasında bir “sözleşmenin devri” vardır⁴⁵.

Borçlar hukukunun genel kaidelerine göre, sözleşmenin devrinin geçerli olarak gerçekleşebilmesi için taraf iradelerinin ve bu arada devralanın iradesinin de sözleşmeyi devralma yönünde olması zaruridir⁴⁶. Sözleşmede kalan tarafın (konu açısından sigortacının), sözleşme ilişkisinde kalma yönündeki iradesini önceden açıklamış olması ya da aksi ihtimalde bu yöndeki iradesini açık veya örtülü olarak ortaya koyması mümkündür⁴⁷.

TTK m. 1470 hükmünde, aksine sözleşmenin olmadığı durumda sigorta sözleşmesinin sona ereceği belirtilmiştir. Sigorta sözleşmesinin devamı konusunda bir anlaşma varsa bu devredilecek olan sigorta sözleşmesiyle yapılacaktır. Devredilecek sigorta sözleşmesinin tarafları da sigorta ettiren ve sigortacı olduğuna göre TBK m. 205 hükmünce gerekli görülen üç iradeden ikisi bu kişilerdir. Ancak sözleşmeyi devralacak kişinin iradesi eksiktir. Çünkü TTK m. 1470 hükmüne göre *ipso jure* devredilen⁴⁸ sigorta sözleşmesinde yeni malik taraf değildir. Böylelikle TTK m. 1470 hükmü ve TBK m. 205 hükmü arasında, benimsenmiş esaslar açısından bir farklılık olduğu açıktır. Nitekim öğretilde, TTK m. 1470 hükmüne borçlar hukuku açısından eleştiriler getirilmiştir. Özellikle, sözleşmenin sigorta konusu menfaatin yeni sahibiyile devam etmesi sonucu, borçlar hukukunun temel ilkelerine aykırı olarak değerlendirilmektedir. Şöyle ki, bu görüşe göre, bir kişinin içinde bulunmadığı bir sözleşme ilişkisine dâhil olması ancak ve ancak o kişinin “devralan” olarak belirteceği iradesi ile mümkün olabilir. Ancak, TTK m. 1470 hükmü, sigorta ettiren ile sigortacının sigorta sözleşmesine “sözleşmenin devralanla devamı” yönünde koyacakları bir hükümlerle üçüncü bir kişiyi iradesi dışında sözleşme ilişkisine dâhil etme anlamı taşımaktadır⁴⁹. Öğretilde *Ayhan/Çağlar/Özdamar* da söz konusu sözleşmenin sigorta ettiren ile sigorta sözleşmesini devralan kişi arasında

⁴⁵ AYHAN, ÇAĞLAR, ÖZDAMAR, s. 279.

⁴⁶ YILMAZ, s. 73; BAHADIR, s. 17; DOĞAN, ŞAHAN, ATAMULU, s. 334.

⁴⁷ ERDOĞAN, s. 299; YILMAZ, s. 74; BAHADIR, s. 18.

⁴⁸ KAYIHAN, GÜNERGÖK, s. 258; CAN, s. 63.

⁴⁹ GÜMÜŞ, s. 167, 168.

yapılması gerektiği görüşündedir⁵⁰. Bununla beraber, TTK m. 1470 hükmünün lafzı bu sonucu sağlamak için yeterli değildir. O halde, İSGŞ m. C. 5 hükmüne müracaat gerekir.

İSGŞ m. C. 5 hükmünde, TTK m. 1470 hükmünün aksine, kural olarak mülkiyet değişikliğinde sözleşmenin hükmünün devam edeceği belirtilmiştir. TBK m. 205'e kıyasla eleştiri konusu olan TTK m. 1470'deki gibi genel şartlarda da sözleşmenin devamı hususunda devralanın rızası aranmamaktadır. Fakat İSGŞ m. C. 5 hükmünde, aşağıda da temas edileceği üzere, yeni hak sahibine fesih hakkı tanınmıştır. Kanaatimizce, TBK açısından yapılan eleştiriler de dikkate alınmak suretiyle, TTK m. 1470 ve İSGŞ m. C. 5 hükümlerine devralanın rızasının alınması yönünde açık bir ilave yapılması yerinde olacaktır.

B. İNŞAAT SİGORTASI GENEL ŞARTLARI M. C. 5 HÜKMÜ

1. Hükmün Uygulama Alanı

İnşaat sigortası, pek çok durumda inşaatın sahibi tarafından yaptırılan bir mal sigortasıdır. Fakat sigorta ettiren, sigorta ettirilen menfaatin sahibi olmak zorunda değildir. Bu durumda başkası hesabına sigorta yaptırılmış olur⁵¹. Hatta sigorta ettiren eşyanın bir kısmına dahi malik olabilir⁵². Dolayısıyla, sigorta konusu malın mülkiyetinin değişmesi durumunda sigorta teminatının feshe kadar da olsa devam etmesini öngören kurallar da (İSGŞ m. C. 5 ve benzer doğrultudaki §VVG 95) sigorta ettirenin sigortalı malın maliki olmasını şart koşmamaktadır⁵³. İnşaat sigortasında, yüklenici ya da iş sahibi sigorta ettiren olabilir. Böylece anılan prensipler, yeni malikin sigortalının hukukî halefi olduğu hallerde, başkası hesabına yapılan sigortalar açısından da geçerlidir⁵⁴. Ancak, başkası hesabına yapılan sigortalarda sigorta konusu malın sigortalı tarafından satılması halinde, İSGŞ m. C.5 ve benzeri hükümlerin kıyas yoluyla uygulanması sonucu, yeni malik sadece sigortalının hukukî pozisyonunu kazanabilir⁵⁵.

⁵⁰ AYHAN, ÇAĞLAR, ÖZDAMAR, s. 279.

⁵¹ KENDER, s. 217; KANER, s. 6; KARA, s. 45.

⁵² GÜNAY, Sigorta Hukuku, s. 163.

⁵³ ÜNAN, Cilt I, s. 19; HALBACH, §95, par. 2.

⁵⁴ ÜNAN, Cilt I, s. 19; HALBACH, §95, par. 2.

⁵⁵ Alman hukuku açısından aynı yönde bkz. DÖRNER, §69, par. 47.

2. İnşaat Sigortası Genel Şartları m. C. 5 Hükümünün Uygulanma Şartları

a. Birinci Ön Koşul: Geçerli Bir İnşaat Sigortası Sözleşmesinin Bulunması

Menfaat sahibinin değişmesiyle sigorta sözleşmesinin etkilenip etkilenmediğini tartışabilmek öncelikle geçerli bir sözleşmenin varlığını gerektirir⁵⁶. İSGŞ m. C. 5 hükmünün lafzından anlaşıldığı kadarıyla, inşaat sigortasına konu malın mülkiyetinin el değiştirmesi sonucu da sigorta sözleşmesinin yeni malikle devam etmesinin ön koşulu, devir anında ortada geçerli bir sigorta sözleşmesinin bulunmasıdır⁵⁷. Geçerli bir sigorta sözleşmesinin bulunmaması durumunda, doğal olarak yeni malikin içinde bulunacağı bir sözleşme ilişkisi de olmayacaktır. Örneğin, sigorta sözleşmesinin sona ermesi hallerinden biri fesihdir ve fesih hakkı bozucu yenilik doğurucu bir hak olarak varması gerekli tek taraflı bir irade beyanı ile kullanılır⁵⁸. Bu yüzden, sigorta sözleşmesi mülkiyetin nakli sonucunu doğuran hukukî işlem den önce feshedilmişse, yeni malikin inşaatı için sigorta koruması sağlayacak bir sözleşme ilişkisi kalmamıştır⁵⁹.

b. İkinci Ön Koşul: İnşaat Sigortasına Konu Unsurların Hukuken Geçerli Olarak Devredilmesi

i. Temel İlke

Sigorta ettirenin sözleşmeden ayrılarak yerine başka birinin geçmesine dair İSGŞ m. C.5 hükmünün sonuçlarını tartışabilmek, sigortalı malın “temlik” edilmesini gerektirir⁶⁰. Sonrasında bu temlik geçerli midir, bu husus incelenir. İnşaat sigortasına konu bir malın mülkiyeti geçerli olarak bir başkasına devredilmedikçe, mülkiyeti devren iktisap etmek isteyen kişinin hâlihazırdaki sigorta sözleşmesinde (eski) sigorta ettirenin yerini alması mümkün değildir. Geçerli bir iktisap için de inşaat sigortasına konu malın niteliğine bakılacaktır. Taşınır için Türk Medenî Kanunu (TMK) m. 763/I uygulanır. Taşınmazlar için de TMK m. 704/I hükmü dikkate alınır⁶¹.

⁵⁶ ÇEKER, s. 146.

⁵⁷ REUSCH, §95, par. 35; DÖRNER, §69, par. 50.

⁵⁸ AYHAN, ÇAĞLAR, ÖZDAMAR, s. 221, 222.

⁵⁹ AYHAN, ÇAĞLAR, ÖZDAMAR, s. 222; REUSCH, §95, par. 35.

⁶⁰ CAN, s. 63; Alman hukuku açısından benzer yönde bkz. DÖRNER, §69, par. 1.

⁶¹ Türk Medenî Kanunu (TMK) m. 704/I: “*Taşınmaz mülkiyetinin kazanılması, tescille olur.*”. Kural bu olmakla birlikte, taşınmaz mülkiyetinin tescilsiz kazanıldığı haller de vardır. Bu hallere örnek olarak başlıca şu olasılıklar verilebilir: Miras (TMK m. 599), mahkeme kararı (TMK m. 716/I), cebri icra (TMK m. 713) ve ticarî işletmenin devri (Örnekler için bkz. AYAN, Mülkiyet, s. 157).

Taşınmaz mülkiyetinin külli halefiyet yoluyla kazanıldığı hallerde, sigorta konusu malın mülkiyetinin nakli ve buna bağlı sonuçları düzenleyen kurallar uygulama alanı bulmaz; çünkü bu hallerde mülkiyet tescilsiz kazanılır⁶². Örneğin, TMK m. 704/II'ye göre de taşınmazın miras yoluyla iktisabında mülkiyet tescilden önce iktisap edilmiştir. Ancak, bu hâllerde malikin tasarruf işlemleri yapabilmesi, mülkiyetin tapu kütüğüne tescil edilmiş olmasına bağlıdır. Bu konuda İSGŞ m. C.5 hükmü de “*sigorta ettirenin ölümü halinde, bu sigortadan doğan bütün hak ve borçlar olduğu gibi yeni hak sahiplerine intikal eder*” kuralını getirmiştir.

TMK m. 704/II hükmüyle ilgili bir diğer sonuç da tescilin gerekliliğini göstermektedir. Bu sonuca göre, örneğin inşaat sigortasına konu bir taşınmaz üzerindeki mülkiyetin nakli için yapılan borçlandırıcı işlemler, sigorta ettiren tarafında kendiliğinden gerçekleşen değişikliği yaratmak için yeterli değildir⁶³. İstenen sonucun doğması için muhakkak kanunun öngördüğü şekilde yapılacak bir tasarruf işlemine de ihtiyaç vardır⁶⁴. İnşaat sigortasına konu taşınırın mülkiyetinin nakli için de borçlandırıcı işlem ve tasarruf işlemi niteliğinde iki ayrı işleme ihtiyaç vardır⁶⁵.

ii. Devir İşleminin Geçersizliği ve Bunun İnşaat Sigortası Sözleşmesine Etkisi

Sigortalı malın mülkiyetinde bir değişiklik olduğu takdirde, sigortanın hükmünün devam edebilmesi için geçerli bir devir işlemine ihtiyaç olduğuna az önce temas edilmişti. Başlangıçta geçerli olarak hüküm ifade etmekte olan bir taşınmaz devir işlemi, sonradan iptal edilirse inşaat sigortası sözleşmesi de bundan etkilenir. Bu halde, geçerli bir devir işleminin bulunmamasından ötürü, sigortaya konu taşınmaz malın eski maliki, malik olarak kalmaya devam edecek ve malı iktisap etme niyetinde olan kişi de yeni malik sıfatını kazanamayacağından bu kişinin sigorta sözleşmesinde sigorta ettiren olarak görülmesi mümkün olmayacaktır⁶⁶.

Devir işlemi çeşitli şekillerde sakatlanabilir. Örneğin, irade sakatlıklarının mevcut olduğu hallerde, bu sakatlığın süresi içinde ileri sürülmesiyle hukukî işlemin iptal edilmesi, inşaat sigortası açısından ex tunc etki doğuracaktır⁶⁷. Bu durumda da mülkiyet hakkını

⁶² AYAN, Mülkiyet, s. 221.

⁶³ AYAN, Mülkiyet, s. 171-172; Alman hukuku açısından bkz. HALBACH, §95, par. 8; REUSCH, §95, par. 36; DÖRNER, §69, par. 3.

⁶⁴ TANRIVER, ERGÜNE, s. 148; AYAN, Mülkiyet, s. 171-172; Alman hukuku açısından bkz. DÖRNER, §69, par. 3; REUSCH, §95, par. 38; HALBACH, §95, par. 5.

⁶⁵ AYAN, Mülkiyet, s. 566; ARIKAN, s. 72.

⁶⁶ TOPUZ, s. 148; Alman hukuku açısından bkz. DÖRNER, §69, par. 6; REUSCH, §95, par. 42.

⁶⁷ TİFTİK, s. 398; Alman hukuku açısından bkz. REUSCH, §95, par. 42.

başkasına devretmek isteyen kişi bu hakkını hiçbir zaman yitirmemiş olacağından, sigorta sözleşmesinde sağlanan teminat açısından da İSGŞ m. C.5 anlamında bir değişiklik düşünülmeyecektir.

İnşaat sigortasına konu bir taşınmazın devrine ilişkin borçlandırıcı işlemin sakat olması, ancak tasarruf işleminin geçerli olması durumunda tapu siciline yapılacak olan tescil yolsuzdur. Çünkü taşınmaz mülkiyetinin kazanılmasında sebebe bağlılık ilkesi geçerlidir⁶⁸. TMK m. 1024/II ve III hükümlerine göre, bağlayıcı olmayan bir hukukî işleme dayanan veya hukukî sebepten yoksun bulunan tescil hukuka uygun değildir. Böyle bir tescil yüzünden aynî hakkı zedelenen kimse, tescilin yolsuz olduğunu iyiniyetli olmayan üçüncü kişilere karşı doğrudan doğruya ileri sürebilir. İnşaat sigortasına konu malın mülkiyetini konu edinen hukukî işlemin sakat olması sebebiyle hakkı zedelenen kişinin talebi sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre ileri sürülür⁶⁹. Sakat borçlandırıcı işleme istinaden tapu siciline malik olarak kaydı yapılan kişinin sebepsiz zenginleşme davasını kaybetmesi üzerine, eski malik sigorta sözleşmesine tekrar sigorta ettiren olarak İSGŞ m. C. 5 hükümleri gereğince dâhil olur⁷⁰.

iii. İşletmenin Bütünü Konu Alan Bazı İşlemler Bakımından Değerlendirme

Sigortaya konu olan inşaatı yapan işletmenin ürün kirasının (TBK m. 357) konusunu oluşturan bir hak olması durumunda, işletme TTK m. 12/1 anlamında kiracı tarafından işletilmekte olacaktır. Bu halde, sigorta sözleşmesinin tarafı, İSGŞ m. C. 5 anlamında kiracı olarak değişecektir⁷¹.

Ürün kirası için varılan sonuca, sigorta konusu inşaatı yapan işletmenin üzerinde intifa hakkı kurulması (TMK m. 794) halinde de varılabilir⁷². Çünkü TMK m. 803 hükmü⁷³, intifa hakkı sahibine yönetim hakkı tanımaktadır.

İşletmenin bir bütün olarak konu olabileceği işlemler arasında devir sözleşmesi ve bağışlama sözleşmesi de vardır. Bu sözleşmeler açısından da İSGŞ m. C.5 hükmünün uygulama alanı bulabileceği söylenebilir. Ticari işletmenin rehni bu kategoride bir işlem değildir. Ancak, rehin konusu borç ödenmez de işletme rehni paraya çevrilmesi yoluyla takibe mevzu olursa o

⁶⁸ TOPUZ, s. 148; OĞUZMAN, SELİÇİ, OKTAY-ÖZDEMİR, s. 358.

⁶⁹ BUDAK, s. 86; Alman hukuku açısından bkz. REUSCH, §95, par. 44.

⁷⁰ REUSCH, §95, par. 44.

⁷¹ DARCAN, s. 62.

⁷² CANARSLAN, s. 40.

⁷³ TMK m. 803: “İntifa hakkı sahibi, hakkın konusu olan malı zilyetliğinde bulundurma, yönetme, kullanma ve ondan yararlanma yetkilerine sahiptir. İntifa hakkı sahibi, bu yetkilerini kullanırken iyi bir yönetici gibi özen göstermek zorundadır.”

zaman sigorta sözleşmesinde sigortanın, işletmenin yeni maliki ile devam etmesi gündeme gelebilir.

Bir sermaye şirketinin sigorta ettiren sıfatıyla yer aldığı sözleşmede, bu şirketin bütün paylarının dahi el değiştirmiş olması durumunda, sigortanın yeni malikle devamına ilişkin düzenlemelerin uygulanması düşünülmaz. Çünkü bu halde sigorta ettiren sıfatı bir tüzel kişi olarak ilgili sermaye şirketine aittir⁷⁴. Bu durumda bir değişiklik olmamıştır.

Tek kişi işletmesi şeklinde faaliyet gösteren tacirin, yüklenici olarak inşa ettiği bir yapı işine bir ortak kabul etmesi durumunda ortaya bir adi şirket çıkar. Bu şekildeki değişiklikler, tek kişi işletmesi olarak faaliyet gösteren tacirin akdetmiş olabileceği inşaat sigortası sözleşmelerini de etkiler; çünkü adi şirket malvarlığı üzerinde elbirliğiyle mülkiyet esası geçerlidir⁷⁵. Adi şirket ortaklarının şirket borçlarından birinci dereceden, sınırsız ve müteselsilen sorumlu olmalarıyla⁷⁶ birlikte düşünüldüğünde, yeni malik bu halde, adi şirketteki elbirliği mülkiyetinden dolayı, sigorta sözleşmesinde ikinci sigorta ettiren olarak yer alır⁷⁷. Ayrıca, sigorta ettiren pozisyonunda adi şirket ortağı olarak birden fazla sigorta ettiren şeklinde bulunan kişiler arasında, sigorta sözleşmesinden doğan hak ve taleplerin dava yoluyla ileri sürülmesinde mecburî dava arkadaşlığı bulunmaktadır⁷⁸.

İnşaat sigortasına konu malın sınırlı bir aynî hakla takyit edilmesi ise, sigorta sözleşmesinin taraflarında herhangi bir değişikliğe yol açmaz⁷⁹. Çünkü sınırlı aynî haklar, bir malın malikinin mülkiyet hakkından kaynaklanan (sınırlı aynî hakkın türüne göre) yetkilerinin bazılarının sınırlı aynî hak sahibi lehine kaldırılmasını ifade eder⁸⁰. Sınırlı aynî haklar mülkiyet hakkı sahibinde bir değişiklik yaratmaz.

iv. İnşaat Sigortasına Konu Malların Bir Kısmını Konu Alan Bazı İşlemler Bakımından Değerlendirme

İnşaat sigortası bağlamında değerlendirme yaparken, “inşaat” kavramının geniş düşünülmesi gerektiği hususunda yukarıda kısa açıklamalarda bulunulmuştu. İşte, inşaat kavramının geniş yorumlanması, sadece inşa edilen yapıyı değil, inşa işini kolaylaştıran,

⁷⁴ HALBACH, §95, par. 8; REUSCH, §95, par. 62; DÖRNER, §69, par. 17.

⁷⁵ GİRGİN, s. 33-34.

⁷⁶ ÇEBİ, s. 56; KAYIHAN, s. 67-68.

⁷⁷ DÖRNER, §69, par. 9.

⁷⁸ PEKSÖZ, s. 170.

⁷⁹ DÖRNER, §69, par. 18.

⁸⁰ AYAN, Sınırlı Aynî Haklar, s. 23.

yüklenicinin inşaat sahasında başka bir biçimde kullandığı ya da inşaat malzemeleri gibi unsurları da hesaba katmayı gerektirir. Bazen bütün bu unsurlar tek bir sigorta sözleşmesiyle teminat altına alınmıştır. Sigorta teminatı içinde olan bu münferit unsurlardan bazılarının mülkiyetinin el değiştirmesi, devredende kalan unsurların malî değerine göre, eksik sigortanın ortaya çıkmasına sebep olabilir. Yine de, devredilen inşa edilen binanın dış cephesinin sıvasının yapılmasını sağlayan iskele gibi münferit unsurlar için sigorta teminatı sona erer⁸¹.

Devredilen unsurlar, ısı yalıtımı ya da sıva gibi işlerin gerçekleştirilmesini kolaylaştıran iskele gibi tali unsurlar olmayabilir. Bazen, tam tersine bu tür unsurlar elde tutulurken inşa edilen yapının elden çıkarılması ve dolayısıyla malikin değişmesi gerçekleşebilir. Bu halde, az önce varılan sonucun aksine, inşaat sigortası teminatının elde tutulan unsurlar için sona ereceğini kabul etmek gerekir. Buna karşılık, devredilen ana yapı halen inşaat faaliyetlerinin yürütülmesini gerektirecek derecede tamamlanmamış ise, inşaat sigortası teminatının bu yapı için devam ettiğini ve mülkiyeti devralanın sigorta ettiren yerine geçtiğini düşünmek yerinde olur. Elbette, malikteki değişiklik rizikoda bir artış yaratıyorsa sigorta ettiren, devri öğrendikten sonra sözleşmeyi feshedip etmeme konusunda bir takdir hakkına sahiptir.

v. Geciktirici veya Bozucu Koşula Bağlı Satış Sözleşmeleri Açısından Değerlendirme

aa. Geciktirici Koşul

Geciktirici koşul, bir hukukî işlemin hüküm ve sonuçlarını doğurup doğurmayacağı konusundaki belirsizlik olup; burada alacaklı taraf borcun ortaya çıkmasına ilişkin bir beklenti içerisindedir⁸². İnşaat sigortasına konu malın mülkiyetinin el değiştirmesi de geciktirici koşula bağlanmış olabilir. Örneğin, yüklenicinin inşaatın yapım işiyle beraber inşaat sigortasına konu taşınmazın devrini, belirli bir tarihte inşaat malzeme fiyatlarının belirli bir düzeyde olmasına bağlamasında durum böyledir. TBK m. 170 hükmüne göre bir sözleşmenin hüküm ifade etmesi, gerçekleşip gerçekleşmeyeceği bilinmeyen bir olguya (inşaat malzeme fiyatlarının düşmesine ya da artmasına) bırakılmışsa, sözleşme geciktirici koşula bağlanmış olur. Aksi kararlaştırılmamışsa, geciktirici koşula bağlı sözleşme, ancak koşulun gerçekleştiği andan (inşaat malzemesi fiyatlarının düşmesinden ya da artmasından) başlayarak hüküm ifade eder. Geciktirici koşula bağlı satış sözleşmeleri, İSGŞ m. C. 5 hükmünün uygulanması için yeterli olmaz; çünkü geciktirici koşula bağlı bir sözleşme alacaklıya karşı tarafın edimini talep etme

⁸¹ SCHIMIKOWSKI, Versicherungsvertragsrecht, par. 69.

⁸² KESİLMİŞ, s. 28-29.

hakkı vermez⁸³. Örnekten devam etmek gerekirse, inşaat malzeme fiyatları belirli bir düzeye ulaşmadığı için taşınmaz satış sözleşmesi henüz hüküm ifade etmemektedir.

bb. Bozucu Koşul

Bozucu koşul ya da şart, sözleşmenin sona ermesinin bağlı olduğu ve vuku bulması konusunda belirsizlik olan vakıalardır⁸⁴. İnşaat sigortasına konu malın mülkiyetinin el değiştirmesi geciktirici koşula olduğu gibi bozucu koşula da bağlanabilir. Hatta yukarıda verilen aynı örnekten istifade ile inşaat malzeme fiyatlarının döviz bazlı belirlendiği için döviz kurunun aşırı yükselmesinin (belirli bir düzeyi aşmasının) bozucu koşul olarak belirlenmesi mümkündür.

Bozucu şarta bağlı bir sözleşme için belirlenmiş şart gerçekleşene kadar ilgili sözleşme hüküm ve sonuçlarını eksiksiz olarak doğurur⁸⁵. Fakat TBK m. 173/II uyarınca, bozucu koşula bağlı sözleşmenin hükümleri koşulun gerçekleştiği anda ortadan kalkacağı için inşaat sigorta sözleşmesi de bundan etkilenir zira bu durumda sözleşme kesin olarak hükümsüz hale gelmiştir⁸⁶.

vi. Bir Taşınırın Mülkiyetini İyiniyetle Devralan Kişinin Durumu

İnşaat sigortasına konu malvarlığı unsurları arasında taşınırlar da bulunabilir. Taşınırlarda mülkiyetin kazanılmasıyla ilgili TMK m. 763/II hükmüne göre, bir taşınırın zilyetliğini iyiniyetle ve malik olmak üzere devralan kimse, devreden mülkiyeti devir yetkisi olmasa bile, zilyetlik hükümlerine göre kazanmanın korunduğu hâllerde o şeyin maliki olur⁸⁷. Örneğin, inşaat sahasındaki sigortalı araç gereçlerden bazılarının şantiye şefi tarafından hurdacıya satılması halinde, sigorta konusu malın mülkiyeti malikin (inşaat sigortasında sigorta ettirenin) rızası hilafına elden çıktığı için sigorta ettirenin ve mülkiyeti iktisap eden kişinin hukukî konumunda bir değişiklik olmaz⁸⁸. Ancak bu halde, şantiye şefi tarafından satılan unsurlar açısından sigorta teminatı menfaatin sözleşme süresince ortaya çıkan yok olması olgusu sebebiyle sona erer⁸⁹.

⁸³ KESİLMİŞ, s. 29.

⁸⁴ KAŞAK, s. 554.

⁸⁵ KAŞAK, s. 559.

⁸⁶ KAŞAK, s. 559.

⁸⁷ Alman hukuku açısından bkz. BGB §932/1.

⁸⁸ DÖRNER, §69, par. 48.

⁸⁹ DÖRNER, §69, par. 48.

3. Hukukî İlişkinin Devamlılığı Prensibi

“Mülkiyet Değişikliği” başlıklı İSGŞ m. C.5 hükmü uyarınca, sigortalı malın mülkiyetinde bir değişiklik olduğu takdirde, sigortanın hükmü devam eder ve sigortalının poliçeden doğan hak ve borçları yeni hak sahiplerine intikal eder. Bunun anlamı, yeni malikin sözleşme ilişkisine eski sigorta ettirenin bıraktığı yerden, diğer bir deyişle devir anındaki şekliyle devam edeceğidir⁹⁰. Böylece, inşaat sigortasına konu şeyin eski malikin sözleşme ilişkisinin dışında kaldığı ve inşaat sigortası sözleşmesi bağlamında kendisine yapılacak herhangi bir beyanı kabul yetkisinin bulunmadığı söylenebilir⁹¹. İnşaat sigortası sözleşmesinin yeni malikle devam etmesinin doğal bir sonucu olarak eski malik, sözleşmesel yükümlülüklerin muhatabı sayılmayarak üçüncü bir kişi konumuna gelmiş olacaktır⁹².

Genel şartlardakine benzer bir kural, Alman Sigorta Sözleşmeleri Kanunu’nun (VVG) 95. maddesinde⁹³ de yer almaktadır. VVG §95/1 hükmü, sigorta konusu malın mülkiyetinin el değiştirmesi halinde, yeni malike geçen unsurların sigorta teminatı dışında kalmaması amacını gütmekte, böylelikle sigorta konusu menfaatin sözleşmenin devamı süresince ortadan kalkması halinde uygulanacak olan VVG §80/2 hükmüne istisna yaratılmış olmaktadır⁹⁴. Aynı yöndeki yorumun Türk hukuku açısından da yapılabilmesi mümkündür. Zira TTK m. 1470 hükmüne göre, sigorta edilen menfaatin sahibinin değişmesi hâlinde, aksine sözleşme yoksa sigorta ilişkisi sona erecektir. İSGŞ m. C. 5 hükmü, bu noktada VVG §95/1 ile aynı işleve sahiptir. TTK m. 1470 hükmünde yer alan “aksine sözleşme” genel şartlarla kurulmakta ve inşaat sigortasının konusunu oluşturan unsurların mülkiyeti el değiştirdiğinde sigorta koruması devam etmektedir. Böylelikle, TTK m. 1470 hükmüne sözleşmesel bir istisna yaratılmış olmaktadır⁹⁵. Aksi halde, sözleşme konusu menfaatin mülkiyetin nakli sebebiyle ortadan kalkmasına dair genel prensiplere müracaat ve sigorta sözleşmesinin sona erdiğini kabul gerekecektir⁹⁶.

⁹⁰ TTK m. 1470’e göre de menfaat sahibindeki değişiklik sonrasında sözleşmeyi devralan tarafın durumu böyledir (AYHAN, ÇAĞLAR, ÖZDAMAR, s. 279; CAN, s. 63). Alman hukuku açısından bkz. BAUMANN, SANDKÜHLER, s. 106.

⁹¹ BAĞRIAÇIK, s. 748.

⁹² BAĞRIAÇIK, s. 748.

⁹³ Karş. VVG §95/1: “Wird die versicherte Sache vom Versicherungsnehmer veräußert, tritt an dessen Stelle der Erwerber in die während der Dauer seines Eigentums aus dem Versicherungsverhältnis sich ergebenden Rechte und Pflichten des Versicherungsnehmers ein.”

⁹⁴ LANGHEID, §95, par. 1.

⁹⁵ Bu sözleşmesel istisna, inşaat sigortacısı, inşaat sigortasına konu unsuru devreden ve bu unsuru devralan kişiler arasında yapılacak üçlü bir sözleşme ile yaratılabilir (YENER, s. 208.).

⁹⁶ REUSCH, §95, par. 5.

İSGŞ m. C. 5 hükmü ve benzeri işlevi haiz hükümler, sigortalı malın mülkiyetini iktisap eden kişileri korumaya yöneliktir⁹⁷. Çünkü sigorta sözleşmesinin devamlılığı ilkesi burada kabul edilmiş olmasaydı, sigortalı malın yeni maliki, en azından kendisinin bir inşaat sigortası sözleşmesi yapacağı ana kadar korumasız kalacaktı⁹⁸. Kanun koyucu, burada korumanın kesintisiz olarak devam etmesini sağlamaya çalışmıştır.

4. Sigorta Ettirenin ya da Yeni Hak Sahibinin Bildirim Yükümlülüğü

a. Genel Olarak

İnşaat sigortası sözleşmesiyle sigortalı malın mülkiyetinde değişiklik olduğunda, sigortacı sözleşmeyle kendine sağlanan hakları kullanabilmek için durumdan haberdar olmalıdır. Bu çerçevede, sigorta ettiren ve sigortanın mevcudiyetini öğrenen yeni hak sahibi, devir keyfiyetini 15 gün içinde sigortacıya bildirmekle yükümlüdür. Konuyu Alman hukuku açısından ele alan VVG §97 hükmüyle, sigortacıya bildirim yapılmasını zorunlu tutmanın amacının, sigortacıyı korumak ve aşağıda temas edileceği üzere ona yeni durumla ilgili değerlendirme yapma şansı tanımak olduğu ifade edilmektedir⁹⁹. Bu yorumun İSGŞ m. C. 5 açısından da yapılması mümkündür.

Genel şartlarda, söz konusu bildirim sigorta ettiren ve yeni malikin her ikisi tarafından da yerine getirilmesinin gerekip gerekmediği konusunda bir açıklık yoktur. Esasında, sigorta ettirenin yanı sıra yeni malikin de bildirimde bulunmasının zorunlu kılınmasının bir anlamı yoktur. Dolayısıyla, m. C. 5 hükmünün ikinci cümlesindeki “ve” ifadesinin “veya” olarak anlaşılması yerinde olur. Çünkü yeni malikin sigortadan haberi olmayabilir. Böylelikle, hiç değilse sigorta ettirenin kendi sigortacısına durumu bildirmesi yeterli görülmelidir.

b. Sigortacının Rizikonun Ağırlaşıp Ağırlaşmadığı Konusunda Değerlendirme Yapma İhtiyacı

Prim, sigorta sözleşmesinin karşılıklı her iki tarafa da borç yükleyen niteliği gereğince, sigorta ettirenin, poliçede belirtilen rizikolar için teminat sağlanması karşılığında sigortacıya karşı yerine getirmek zorunda olduğu parasal bir edimdir¹⁰⁰. Prim miktarı, sigorta değerine ve rizikonun ağırlığına göre belirlenir. İnşaat sigortaları açısından riziko artışı, sözleşmenin akdedilmesinden sonra şartların rizikonun gerçekleşme ihtimalini artırması, zararın

⁹⁷ REUSCH, §95, par. 5.

⁹⁸ REUSCH, §95, par. 5.

⁹⁹ HALBACH, §97, par. 1.

¹⁰⁰ GÜNAY, Sigorta Hukuku, s. 107; ÜNAN, Cilt I, s. 317; WANDT, par. 508; EICHLER, s. 191.

gerçekleşme ihtimalinin ya da kapsamının artması veya sigortacının tazmin talepleriyle karşılaşması olasılığının artması demektir¹⁰¹.

İnşaat sigortasına konu malın mülkiyeti başka bir kişiye geçtiğinde, yani çoğu durumda inşaatı yeni bir yüklenici tamamlayacak olduğunda, bu durum sigortacı açısından rizikonun ağırlaşması anlamına da gelebilir¹⁰². Sigortacının *riziko-sigorta değeri-prim tutarı* değerlendirmesini yapabilmesi için öncelikle devir olgusundan haberdar olması gerekir¹⁰³.

c. Bildirim Yükümlülüğünü Yerine Getirmemenin Sonucu

Sigorta ettiren veya sigortadan haberi olduğu müddetçe yeni malikin bildirim yükümlülüğünü yerine getirmemesi halinde, sigortacı sorumluluktan kurtulur. Sonuç olarak bildirimde bulunulursa, sigortacının sözleşmenin yeni malikle devamı konusundaki iradesi 8 gün içinde ortaya çıkacaktır. Bildirimde bulunulmaması durumunda, m. C.5 hükmünden dolayı olarak anlaşılacağı üzere, en geç 15 gün içinde sigortacı sorumluluktan kurtulabilir. Sigortacının “sorumluluktan kurtulması”, sözleşmenin sürenin sonunda kendiliğinden sona ermesi anlamına gelir. Dolayısıyla, mülkiyetteki değişiklik ile birlikte sigorta sözleşmesi askıda geçerli hale gelir. 15 günlük süre içinde bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi veya 8 günlük süre içinde fesih hakkının kullanılmasıyla sözleşme sona erer. Fesih hakkı kullanılmaz ya da bildirim yükümlülüğü yerine getirilirse bu kez (genel şartlardaki deyişle) “sigortanın hükmü devam eder”.

İSGŞ m. C. 5 (ve VVG §95/3) hükümleri sigortacıyı, inşaat sigortasına konu malın mülkiyetinin devrinden haberdar edilme hakkı tanımak suretiyle korumaktadır¹⁰⁴. Çünkü, inşaat sigortasıyla sigortalanmış eşyanın mülkiyetinin nakliyle riziko subjektif olarak ağırlaşmıştır. Rizikonun subjektif ağırlaşması, rizikonun sigorta ettirenin bir fiili ile ağırlaşmasıdır¹⁰⁵. Bildirim yükümlülüğü ile sağlanmak istenen bu koruma, sigortacının yeni malikle birlikte riziko durumunu tekrar değerlendirebilmesi fırsatına kavuşmasıyla sağlanır¹⁰⁶. O halde, söz konusu korumadan yararlanmak sigortacının ihtiyarındadır. Böylelikle, yukarıda zikredilen 15 günlük sürenin geçmesinden sonra da sigortacının sözleşme ilişkisine devam etmesi mümkün olmalıdır. 15 günlük askı süresinin bildirimsiz geçirilmesiyle birlikte sözleşme ilişkisi sona

¹⁰¹ REHM, FRÖMEL, ABBL 2018 § B3.2 Gefahrerhöhung, par. 2.

¹⁰² GÜNAY, Değerlendirmeler, s. 691.

¹⁰³ REUSCH, §95, par. 7.

¹⁰⁴ REUSCH, §95, par. 7.

¹⁰⁵ KARA, s. 155.

¹⁰⁶ REUSCH, §95, par. 7.

ermiş olacağından; sigortacının bu yöndeki iradesi ancak yeni malikle yapılacak yeni bir sigorta sözleşmesiyle sağlanabilir.

5. Sigortacının Sözleşmeyi Fesih Hakkı

a. İnşaat Sigortasının İhtiyarılığı ve Sözleşme Özgürlüğünün Taraf İradeleriyle Sınırlanması

Yapılması yönünde bir hukuk kuralıyla yaratılmış bir gereklilik bulunan sigortalar zorunlu sigorta niteliğindedir¹⁰⁷. Zorunluluk unsurunu taşımayan, açık deyişle, akdedilmesi için mevzuat gereği bir zorunluluk bulunmayan sigortalar ise ihtiyarî sigorta niteliğindedir. Örneğin, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu m. 91/I zorunlu mali mesuliyet sigortası yaptırılması mecburidir. Ancak, kamu ihale mevzuatı ve FIDIC (International Federation of Consulting Engineers-Danışman Mühendisler Uluslararası Federasyonu) sözleşmelerinden doğan zorunluluk bir kenara bırakılırsa inşaat sigortası sözleşmesinin akdedilmesi isteğe bağlıdır. Bu sebeple, inşaat sigortası sözleşmesi ihtiyarî bir sigortadır.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun¹⁰⁸ dokuzuncu maddesine göre, inşaat sigortası sözleşmesi yaptırılması mecburidir. Söz konusu hükme göre yapım işlerinde yüklenici; işyerlerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu iş için, işin özellik ve niteliğine göre ihale dokümanında belirtilen şekilde, işe başlama tarihinden geçici kabul tarihine kadar geçen süre içinde oluşabilecek deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın gibi doğal afetler ile hırsızlık, sabotaj gibi risklere karşı, geçici kabul tarihinden kesin kabul tarihine kadar geçecek süreye ilişkin ise kapsamı ihale dokümanında belirtilen genişletilmiş bakım devresi *teminatını içeren sigorta yaptırmak zorundadır*.

İnşaat sigortası yaptırma zorunluluğu FIDIC sözleşmelerinden de kaynaklanabilir. FIDIC danışman mühendisler için kurulmuş bir uluslararası meslek örgütüdür¹⁰⁹. FIDIC sözleşmeleri ise, bu meslek örgütünün hazırlamış olduğu, sektörde sözleşmeler alanında standartlaşmayı hedefleyen model sözleşmelerdir¹¹⁰. Bu model sözleşmelerin milletlerarası

¹⁰⁷ Karş. (zorunlu) sorumluluk sigortalarına dair Karayolları Trafik Kanunu m. 91/I: “İşletenlerin, bu Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasına göre olan sorumluluklarının karşılanmasını sağlamak üzere mali sorumluluk sigortası yaptırmaları zorunludur.”; Alman hukuku açısından benzer zorunlu sigortalar vardır. Bir örnek için bkz. VVG §113/1-Pflichtversicherung: “(1) Eine Haftpflichtversicherung, zu deren Abschluss eine Verpflichtung durch Rechtsvorschrift besteht (Pflichtversicherung), ist mit einem im Inland zum Geschäftsbetrieb befugten Versicherungsunternehmen abzuschließen.”

¹⁰⁸ Resmî Gazete Tarihi: 22.01.2002, Resmî Gazete Sayısı: 24648.

¹⁰⁹ www.fidic.org/history, (E.T. 19.05.2023).

¹¹⁰ ÇELİK EKŞİ, s. 19.

özel hukuk kurallarına göre uygulanacak hukuk olarak belirlenmiş olması durumunda¹¹¹, tarafların uyması gerekli bazı yükümlülükler ortaya çıkmaktadır. Bu yükümlülüklerden biri de inşaat sigortası yaptırmaktır¹¹².

Sözleşmelerin büyük kısmında olduğu üzere inşaat sigortalarında da yukarıdaki istisna haricinde sözleşme hürriyeti prensibi geçerlidir. Sözleşme hürriyeti prensibi, bir yönüyle sözleşmenin tarafını seçme hürriyetini de içerir. İSGŞ m. C.5 hükmüyle, sözleşme taraflarının bu hürriyeti yine taraf iradeleriyle sınırlanmış olmaktadır. Zira sigortacının karşısında sözleşmenin yeni tarafı olarak inşaat sigortasına konu malın mülkiyetini iktisap eden kişi geçmiş olacaktır. Bununla beraber, bu sınırlama haklı görülebilir. Çünkü söz konusu sınırlama imkânının olmaması sigorta teminatının kesintiye uğraması sonucunu beraberinde getirecektir¹¹³.

b. İlke

Sigorta ettiren ve sigorta ettirenden inşaat sigortasına konu unsurları temlik alan ve bunların sigortalı olduğunu öğrenen kişinin devir durumunu sigortacıya bildirmesi gerekir. Bu bildirimden sonra taraflar sözleşme ile bağlı kalmak istemeyebilir. Bunun sebebi rizikodaki olası değişikliktir. Sigortacı, yeni malikin sözleşmeye girmesiyle rizikoda meydana gelen değişikliklerle artık inşaat sigortası sözleşmesini akdetmeyecek olduğu noktada fesih hakkını kullanacaktır¹¹⁴. Rizikodaki değişiklik dışında, sigortacının durumunda olumlu ya da olumsuz bir farklılık olmamalıdır. Sigorta konusu malın mülkiyetindeki değişikliklerle eski sigorta ettirenin sözleşmeden ayrılması ve yeni malikin sözleşmeye girmesinden sonraki yeni durumu değerlendirmek sigortacının hakkıdır¹¹⁵.

Fesih hakkının tanınmasının tek amacı sigortacıyı korumak değildir. Aksine, inşaat sigortasına konu malın mülkiyetini iktisap eden kişi de korunmaktadır. Bazen sigortacı, bazen de yeni malik sözleşme ilişkisinde kalmak istemeyebilir. Örneğin yeni malik, sigorta primlerini yüksek bulabilir veya sözleşme koşullarını beğenmediği için başka bir sigortacıyla sözleşme

¹¹¹ FIDIC sözleşmelerinin hangi durumlarda uygulanacak hukuk olarak belirlenebileceğiyle ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. ÇELİK EKŞİ, s. 101 vd.

¹¹² ÇELİK EKŞİ, s. 163.

¹¹³ REUSCH, §95, par. 6.

¹¹⁴ REUSCH, §95, par. 7.

¹¹⁵ HALBACH, §96, par. 1; REUSCH, §95, par. 249.

yapmak isteyebilir¹¹⁶. Sigorta sözleşmesinin yapılmasında sigorta ettirenin kişisel özelliklerinin etkili olduğu durumlarda da sigortacı sözleşmenin sona ermesini isteyebilir¹¹⁷.

Fesih hakkının getirilmesiyle amaçlanan koruma, sigorta sözleşmesinin mülkiyetin nakli ile birlikte kendiliğinden sona ermemesiyle sağlanmaktadır¹¹⁸. Sigorta koruması, en azından fesih hakkı kullanılana kadar, sözleşmenin devamlılığı ilkesi çerçevesinde devam etmektedir¹¹⁹. Fesih, sözleşme taraflarının ihtiyarındadır. Fakat sözleşme feshedilse de yeni malik sigorta korumasını tekrardan sağlamak için yeterli zamana sahip olacaktır¹²⁰.

Sigortacının sözleşmeden ayrılması gerektiği kanısına vardığı hallerde, sigortacının değişikliği; yeni hak sahibinin de sigortanın mevcudiyetini öğrendiği tarihten itibaren 8 gün içinde sigorta sözleşmesi feshedilebilir.

c. Fesih Hakkının Kullanılması

Fesih hakkının kullanılmasıyla ilgili öncelikle ifade etmek gerekir ki bu hakkın kullanılması zorunlu değildir. Hakkın kullanılmasından vazgeçilebilir¹²¹. Vazgeçme zımni olarak da gerçekleşebilir¹²².

Sigortalı malın mülkiyetindeki değişiklik sonucu ortaya çıkan fesih hakkı, belirli bir süre içinde kullanılmalıdır. Süresinde kullanılmayan fesih hakkı düşer. Poliçenin sigortacı tarafından feshi halinde, fesih ihbarı postaya veya notere verildiği tarihten itibaren 8 gün sonra öğleyin saat 12.00'de yeni hak sahibi tarafından feshi ise fesih ihbarı postaya veya notere verildiği tarihi takip eden gün öğleyin saat 12.00'de hüküm ifade eder.

Fesih hakkının kullanılmasının şekli ile ilgili İSGŞ m. C.5 hükmünde bir belirleme yapılmamıştır. Ancak, tacir olan sigortacı ile (yüksek ihtimalle tacir niteliğinde bir kişi olacak) yüklenici arasındaki sözleşmenin feshi yönündeki irade TTK m. 18/3 hükmüne göre

¹¹⁶ GÜNAY, Değerlendirmeler, s. 692.

¹¹⁷ GÜNAY, Değerlendirmeler, s. 692.

¹¹⁸ SCHIMIKOWSKI, Versicherungsvertragsrecht, par. 71; HALBACH, §95, par. 1.

¹¹⁹ SCHIMIKOWSKI, Versicherungsvertragsrecht, par. 71; HALBACH, §95, par. 1.

¹²⁰ HALBACH, §95, par. 1.

¹²¹ ERDOĞAN, s. 249; AYAN, Borçlar Hukuku, s. 411; DOĞAN, ŞAHAN, ATAMULU, s. 308.

¹²² ERDOĞAN, s. 249; AYAN, Borçlar Hukuku, s. 411.

açıklanmalıdır¹²³. Sigortacı ile sigorta ettirenin bu konuda özel koşullar belirlemeleri de olanaklıdır¹²⁴.

d. Feshin Hükümleri

Sigortalı malın mülkiyetindeki değişiklik sebebiyle gerçekleşen feshin hüküm ifade ettiği tarihe kadar geçen sürenin primi, sözleşmenin sigortacı tarafından feshi halinde gün esas, yeni hak sahibi tarafından feshi halinde ise sigortacı tarafından tespit edilecek esasa göre prim farkı, yeni hak sahibine geri verilir. Sigortalı malın malikinin değişmesi anında mevcut prim borçlarından sigorta ettiren, fesih hakkını kullanmayan yeni hak sahibi ile birlikte sorumludur.

e. Fesih Hakkının Düşmesinin Sonucu

İnşaat sigortasına konu malın mülkiyetinin değişmesi, sigortacının ya da yeni malikin aleyhine bir durum yaratmamalıdır ki bu kişilere sözleşmeden ayrılma hakkı tanınmıştır. Sözleşmenin süresinde feshedilmemesi durumunda ise, fesih hakkı düşecektir. Fesih hakkının düşmesiyle, sigorta sözleşmesi, sözleşmeyi akdeden eski malik ve sigorta ettiren ile sigortacı arasında mutabakata varılan koşullarla devam eder¹²⁵. Bunun sonucu olarak sigortacı, yeni malik ve sigorta ettirene karşı da bazı defileri ve itirazları ileri sürme imkânına kavuşur. Bu defiler ve itirazlar, inşaat sigortasına konu malın devri anında eski malike karşı ileri sürülebilen nitelikte olanlardır¹²⁶.

İnşaat sigortası sözleşmesinin ve bu sigortaya konu malvarlığı unsurlarına dair devir sözleşmesinin taraflarının, yukarıda temas edilen feshe ve bildirimde dair tüm süreleri hareketsiz geçirmeleri ihtimaller dâhilindedir. Her şeyden önce, bu hareketsizlik hukukî konulardaki bilgi eksikliğine dayanıyor olabilir. Bu durumda şu değerlendirmenin yapılması kanaatimizce yerine olacaktır. Sürelerin tamamen hareketsiz geçirilmesi durumunda ilk olarak 8 günlük fesih süresi geçirilecektir. Bu sürenin sona ermesiyle fesih hakkı düşer. Fesih hakkının düşmesi 15 güne kadar kalan zaman dilimi için sigorta sözleşmesinin hüküm ifade etmesi demektir. Fakat bu zaman zarfında sigorta ettiren (eski hak sahibi) ve yeni hak sahibi bildirim süresini de hareketsiz geçirirlerse, askıda geçerli olan sigorta sözleşmesi geçersiz hale gelir. Bu andan sonra sigorta korumasını sağlamak ancak yeni bir sözleşme ile mümkün olabilir.

¹²³ TTK m. 18/3: “*Tacirler arasında, diğer tarafı temerrüde düşürmeye, sözleşmeyi feshe, sözleşmeden dönmeye ilişkin ihbarlar veya ihtarlar noter aracılığıyla, taahhütlü mektupla, telgrafla veya güvenli elektronik imza kullanılarak kayıtlı elektronik posta sistemi ile yapılır.*”

¹²⁴ GÜNAY, Değerlendirmeler, s. 694.

¹²⁵ REUSCH, §95, par. 250.

¹²⁶ HALBACH, §95, par. 11; REUSCH, §95, par. 250.

SONUÇ

Alman ve İsviçre kanun koyucularının aksine Türk kanun koyucusu, zarar sigortalarında sigorta konusu menfaatin sahibinin değişmesini sözleşmenin sona ermesi sonucuna bağlamıştır. Bu hususun aksine sözleşme yapılması mümkündür. Aslında uygulama da bu yöndedir denebilir. Zira en çok karşılaşılan sigorta türlerinde tercih edilen çözüm yöntemi de sözleşmenin belirli bir süre devam etmesidir. Belirli bir süre içinde taraf iradeleri o yönde ise sözleşme sona erdirilir. Oysa TTK m. 1470 hükmüne bakıldığında, mevcut durumda, sigorta koruması mülkiyet (menfaat) değişikliği ile birden sona ermektedir.

İnceleme konumuz olan inşaat sigortaları açısından da durum sözleşmenin bir müddet daha devam etmesi yönündedir. Çalışma sonucu ulaşılan sonuç odur ki İSGŞ m. C.5 hükmü, Alman Sigorta Sözleşmeleri Kanunu'nun VVG §95 hükmüyle benzer tercihleri içeren ve (ZMMS ve kasko sigortalarındaki durum ile beraber) göz önünde tutulduğunda, zarar sigortaları açısından geçerli TTK m. 1470 hükmüne nazaran farklılıklar içeren bir hükümdür.

KAYNAKÇA

- AHLWEDE, B. (2006/7). Die Bauversicherungen im Überblick. NZBau -Neue Zeitschrift für Baurecht und Vergaberecht.
- ALGÜN, A. (2013). İnşaat (Bütün Riskler) Sigortası. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- ARIKAN, M. (2008). Taşınır Mülkiyetinin Devrinde Sebebe Bağlılık Sorunu. Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 16 (1), 71-90.
- ARMBRÜSTER, C. (2021). 1. Einleitung. E. R. Martin içinde, Versicherungsvertragsgesetz (31. B). München: Verlag C. H. Beck.
- AYAN, M. (2016). Borçlar Hukuku Genel Hükümler (11. b.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- AYAN, M. (2016). Eşya Hukuku II-Mülkiyet (9. b.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- AYAN, M. (2017). Eşya Hukuku-III, Sınırlı Aynî Haklar (8. b.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- AYHAN, R., ÇAĞLAR, H., ÖZDAMAR, M. (2020). Sigorta Hukuku Ders Kitabı (3. b.). Ankara: Yetkin Yayıncılık.
- BAĞRIAÇIK, S. (2016). Sigorta Sözleşmesinde Sigorta Edilen Menfaatin Sahibinin Değişmesi Durumu. İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 15 (1), 743-751.
- BAHADIR, Z. (2013). Sözleşmenin Devri ve Sözleşmeye Katılma. Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 17 (3), 1-28.
- BAUMANN, F., SANDKÜHLER, H.-L. (2008). Das Neue Versicherungsvertragsgesetz-Mit Allen Änderungen Ab 1.1.2008 (1. b.). Rudolf Haufe Verlag.
- BUDAK, M. (2021). Sebepsiz Zenginleşmede İade Borcu (1. b.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- CAN, M. (2018). Türk Özel Sigorta Hukuku Ders Kitabı (1. b., Cilt 1). Ankara: Adalet Yayınevi.
- CANARSLAN, G. (2016). İntifa Hakkının Sona Ermesi (1. b.). Ankara: Seçkin Yayınevi.
- ÇEBİ, H. (2020). Şirketler Hukuku (1. b.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- ÇEKER, M. (2022). 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Sigorta Hukuku (25. b.). Adana: Karahan Kitabevi.
- ÇELİK EKŞİ, F. (2012). Milletlerarası Hukukta FIDIC Kuralları Çerçevesinde Müteahhidin Akdi Sorumluluğu. Ankara : Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.

- DARCAN, Ş. (2020). *Ürün Kirası Sözleşmesi* (1. b.). Ankara: Adalet Yayınevi.
- DOĞAN, M., ŞAHAN, G., ATAMULU, İ. (2021). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (2. b.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- DÖRNER, H. (1999). §69. H. Honsell içinde, *Berliner Kommentar zum Versicherungs-
vertragsgesetz Kommentar zum deutschen und österreichischen VVG* (1. B.). Berlin-
Heidelberg: Springer Verlag.
- DROLL, P. (2017). §32. K. Höra içinde, *Münchener Anwalts Handbuch-Versicherungsrecht*
(4. B.). München: Verlag C. H. Beck.
- EICHLER, H. (1976). *Versicherungsrecht* (2. b.). Karlsruhe: Verlag Versicherungswirtschaft
e.V.
- ERDOĞAN, İ. (2019). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (4. b.). Ankara: Gazi Kitabevi.
- GEYİK, H. (2011). *İnşaat All Risks Sigortalarında Risk Değerlendirmesi ve Uygun
Fiyatlandırma İçin Öneriler*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri
Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- GİRGİN, Ö. (2017). 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Adi Ortaklıkta Temsil ve
Borçlardan Sorumluluk (1. b.). İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- GÜMÜŞ, M. A. (2015). *Mal Sigortalarında Sigorta Ettirenin Sigorta Menfaatinin Bağlantılı
Olduğu Malvarlığı Değerinin Sahibindeki Değişimin Sigorta Sözleşmesine Etkisi* (6102
sayılı TTK m. 1470). *Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3 (5), 159-
171
- GÜNAY, M. (2013). 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 1470. ve 1471. Maddelerine İlişkin
Değerlendirmeler. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 17 (1-2), 683-706.
- GÜNAY, M. (2022). *Sigorta Hukuku* (4. b.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- GÜNER, M. (2000). *Yapı Sigortalarında Teminatın Kapsamı*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- HALBACH, D. (2020). §95. W. R. Schimikowski içinde, *Versicherungsvertragsgesetz
Handkommentar* (4. B.). Baden: Nomos Verlag.
- HALBACH, D. (2020). §96. W. R. Schimikowski içinde, *Versicherungsvertragsgesetz
Handkommentar* (4. B.). Baden: Nomos Verlag.

- HALBACH, D. (2020). §97. W. R. Schimikowski içinde, *Versicherungsvertragsgesetz Handkommentar* (4. B.). Baden: Nomos Verlag.
- HENN, M.-C. (2018). *Die Bauwesenversicherung-AISUF-Arbeiten aus dem Juristischen Seminar der Universität Freiburg. Zürich.*
- JANSEN, G. (2019). §7. G. A. Jansen içinde, *VOB Teil B - Vergabe- und Vertragsordnung für Bauleistungen* (5. B.). München: Verlag C. H. Beck.
- KANER, İ. (2018). *Sigorta Hukuku* (3. b.). İstanbul: Filiz Kitabevi.
- KARA, H. (2021). *Sigorta Hukuku* (1. b.). İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- KAŞAK, F. (2019). *Roma Hukukuyla Karşılaştırmalı Olarak Türk Hukukunda Şart (Koşul, Condicio)*. İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 10 (2), 548-562.
- KAYIHAN, Ş. (Ankara). *Şirketler Hukuku* (5. b.). 2021: Seçkin Yayıncılık.
- KAYIHAN, Ş., GÜNERGÖK, Ö. (2021). *Türk Özel Sigorta Hukuku Dersleri* (6. b.). İstanbul: Umuttepe Yayınları.
- KENDER, R. (2014). *Türkiye’de Hususî Sigorta Hukuku-Sigorta Müessesesi, Sigorta Sözleşmesi* (14. b.). İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
- KESİLMİŞ, M. (2022). *Sözleşme Hukukunda Koşul* (1. b.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- LANGHEID, T. (2022). §95. T. R. Langheid içinde, *Versicherungsvertragsgesetz mit Einföhrungsgesetz und VVG-Informationspflichtenverordnung Kommentar* (7. B.). München: Verlag C. H. Beck.
- LORENZ, E. (2015). §1. R. M.-M. Beckmann içinde, *Versicherungsrecht- Handbuch* (3. B.). München: Verlag C. H. Beck.
- NAZLIER, M. (2022). *İnşaat, İnşaat Sigortaları ve Hasar Uygulamaları*. Ankara.
- OĞUZMAN, M., SELİÇİ, Ö., OKTAY ÖZDEMİR, S. (2016). *Eşya Hukuku* (19. b.). İstanbul: Oniki Levha Yayınları.
- ORLIKOWSKI-WOLF, S. (2020). *Bauleistungsversicherungsbedingungen bei Tunnelbauprojekten. C. v. Armbrüster içinde, recht und schaden Unabhängige Zeitschrift für Versicherungsrecht und Schadensersatz* (s. 323-676). Verlag C. H. Beck.
- PEKSÖZ, V. (2020). *Medenî Usûl Hukuku Açısından Adi Ortaklık İlişkileri* (1. b.). İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.

- REHM, R., FRÖMEL, D. (2020). ABBL 2018 § A1.1, Bauleistungsversicherung-Kommentar zu den ABBL, ABN und ABU mit Klauseln (4. B.). München: Verlag C H Beck.
- REUSCH, P. (2022). §95. T. M. Langheid içinde, Münchener Kommentar zum Versicherungsvertragsgesetz, Band 1- §§ 1–99 VVG (3. B.). München: Verlag C. H. Beck.
- RIXECKER, R. (2022). §1. T. R. Langheid içinde, Versicherungsvertragsgesetz mit Einführungsgesetz und VVG-Informationspflichtenverordnung Kommentar (7. B.). München: Verlag C. H. Beck.
- SENK, W.-R. (2017). Kapitel 22. J. F. Figura-Lindner içinde, Geschäftsraummiete Handbuch (4. B.). München: Verlag C. H. Beck.
- SOPACI ÖZTUNA, B. (2017-2018). Sigorta Konusu Menfaatin Yokluğunun ve Menfaat Sahibi Değişikliğinin Sözleşmeye Etkisi. Sigorta Hukuku Sempozyumlar (S. ÜNAN, E. YAZICIOĞLU, Editörler). İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 107-137.
- TANGÖR, M. (2009). Kamu İhale İnşaat Sözleşmeler ve FIDIC Bakımından Müteahhidin Borçları. Ankara: Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- TANRIVER, S., ERGÜNE, M. (2023). Noterlerin Taşınmaz Satış Sözleşmesi Düzenlemesine İlişkin Hukukî Esaslar. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 72 (1), 143-182.
- TİFTİK, M. (2006). Borç Sözleşmelerinin İrade Sakatlığı Sebebiyle İptalinde Uğranılan Zararların Tazmini. EÜHFD, 10 (3-4), 397-417.
- TOPSOY, F. (2018). İnşaat Sigortası Teminatının Kapsamı. Türkiye Barolar Birliği Dergisi (134), 519-566.
- TOPUZ, M. (2020). Türk Özel Hukukunda Taşınmaz Mülkiyeti (1. b.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- USTAOĞLU, F. (2019). Proje Finansmanında Türk Hukukuna Tabi Teminatlar ve Özellikle Hesap Rehni (1. b.). İstanbul: Onikilevha Yayıncılık.
- ÜNAN, S. (2018). Türk Ticaret Kanunu Şerhi-Altıncı Kitap: Sigorta Hukuku, Genel Hükümler (Madde 1401-1452) (1. b., Cilt I). İstanbul: Oniki Levha Yayınları.
- ÜNAN, S. (2019). Türk Ticaret Kanunu Şerhi-Altıncı Kitap: Sigorta Hukuku - Yargıtay Kararları (1. b., Cilt IV). İstanbul: Onikilevha Yayıncılık.

v. RINTELEN, C. (2015). §36 . R. M.-M. Beckmann içinde, Versicherungsrecht- Handbuch (3. B.). München: Verlag C. H. Beck.

VOIT, W. (2021). ABU 2011 §A.1. E. R. Martin içinde, Versicherungsvertragsgesetz (31. B.). München: Verlag C. H. Beck.

WANDT, M. (2016). Versicherungsrecht (6. b.). München: Verlag Franz Vahlen.

YENER, M. (2021). Sigortalı Malın Sahibinin Değişmesine Dair TTK m. 1470 ile Getirilen Sistem Değişikliğine İlişkin Bir Değerlendirme. Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, 37 (1), 197-234.

YILMAZ, G. (2022). Sözleşmenin Devri (1. b.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

YÜCEL, Ç. (2023). İnşaat Sigortası. Ankara: Seçkin Yayıncılık.